

ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
w
KRAKOWIE

2696

KZG-3 z. 681/72 — 6000

345

ROZDANIE

ZARZĄDU GŁÓWNEGO

TOWARZYSTWA „SZKOŁY LUDOWEJ“

po koniec roku 1894.

Nakładem Zarządu głównego Towarzystwa „Szkoły ludowej“.

W KRAKOWIE,
CZCIONKAMI Drukarni Związkowej
pod zarządem A. Szyjewskiego.

1895.

Uwaga do str. 21.

Gminy: Krzyszkowice,
Przyłęk,
Przemiwółki,
Raciborsk i
Maryampol,

otrzymały zasiłki na budowę szkół w pierwszym półroczu r. 1894 i pomieszczone już były w sprawozdaniu poprzednim, obejmującym działalność Towarzystwa do 1 czerwca 1894 r.

Powtórzone po raz drugi dla zgodności ze sprawozdaniem kasowem, które wystawione za cały rok 1894 na str. 48, podaje cyfry i nazwiska gmin opatrzonych zasiłkiem na budowę szkół w ogólnej sumie 1100 złr. W r. 1895 do dnia 1 sierpnia otrzymała zasiłek na budowę szkoły gmina Stanisławówka (powiat żółkiewski) w kwocie 100 złr.

Sprostowanie: na str. 54 wydatki nie po 1 lipca, ale *po 31 lipca* 1895 r., a w sumie nie 22705 tylko 22706 złr.

I.

Protokół II^{go} Walnego Zgromadzenia Towarzystwa „Szkoły ludowej“

które odbyło się

we Lwowie dnia 14 i 15 lipca 1894 roku.

Obecni członkowie Zarządu głównego: Dr. Adam Asnyk, Dr. Ernest Bandrowski, Dr. Lesław Boroński, ks. Tadeusz Chromecki, Michał Danielak, Michał Gołąb, ks. Józef Kufel i Jan Skirliński.

Członek Sądu rozjemczego: Dr. Gabryel Sysak.

Delegaci Kół miejscowych:

1. Koło pań w Cieszyń: (26 członków — 1 głos), jako pełnomocniczka p. Maryi Dyboskiej p. Jadwiga Skałkowska.

2. Koło miejscowe w Dębicy; (53 członków — 2 głosy), pan Feliks Gajewski.

3. Koło miejscowe w Dąbrowie: (1 głos), p. Dr. Józef Dutka.

4. Koło miejscowe w Dobromilu: (1 głos), p. Dr. Józef Zwiklitzer.

5. Koło miejscowe w Jaśle: (członków 70 — głosów 2), pp. Dr. Andrzej Pawłowski i Adolf Szostkiewicz.

6. Koło męskie w Krakowie: (członków 611 — głosów 13), pp. Dr. Jan Szaflarski, Regiec i Matecki, oraz p. Stanisław Karpiński imieniem własnem i jako pełnomocnik pp. Stanisława Szarka, Franciszka Bartika i Rajewskiego; p. Eugeniusz Rajner imieniem własnem i jako pełnomocnik p. Dra Franciszka Kulczyńskiego i pan Kasper Wojnar imieniem p. Dra Zygmunta Kostkiewicza.

7. Koło pań w Krakowie: (członków 314 — głosów 7), pp. Leontyna Owczarkiewicz, Kazimiera Bujwidowa, Jadwiga Strokowa i p. Kasper Wojnar jako pełnomocnik pp. Eufemii Bałuckiej i Maryi Siedleckiej.

8. Koło miejscowe w Kołomyi: (członków 316 — głosów 7), pp. Eugenia Bartoń i Leokadya Misiewicz.

9. Koło męskie we Lwowie: (członków 600 — głosów 12), pp. Dr. Balasits, Michał Lityński, W. Dąbrowski, Konstanty Wojciechowski, Dr. Tadeusz Dwernicki, Władysław Lenczok, Jędrzej Moraczewski, poseł Dr. Lewicki i p. Fabiański jako pełnomocnik Dra Maksymiliana Liptaya.

10. Koło pań we Lwowie: (członków 891 — głosów 18), pp. Marya Romanowicz, Antonina Machczyńska, P. Letnerówna, Aniela Aleksandrowiczówna, Pawlewska, W. Niedziałkowska, Blauthowa, Schälclówna, Paparowa, Anna Czemeryńska, Łomnicka, Wiktorya Sztembartowa, Józefa Jaroszyńska, Eulalia Koepplowa, Lewicka i Stefania Wekslerowa.

11. Koło miejscowe w Łańcucie: (członków 30 — głos 1), p. profesor Dr. Roszkowski jako pełnomocnik p. Antoniego Hanusza.

12. Koło miejscowe w Nowym Targu: (członków 47 — głos 1), p. Michał Lityński jako pełnomocnik Dra Marcina Kozłeckiego.

13. Koło miejscowe w Nowym Sączu: (członków 350 — głosów 7), p. Ignacy Drewnowski w imieniu własnem i jako pełnomocnik pp. Edwarda Koellnera i Włodzimierza Zborowskiego.

14. Koło miejscowe w Oświęcimie: (głos 1), p. Dr. Włodzimierz Lewicki.

15. Koło pań w Przemyśle: (członków 301 — głosów 7), p. Przemysława Jaworska imieniem p. Antoniny Prątkiewiczowej.

16. Koło miejscowe w Rzeszowie: (członków 113 — głosów 3), p. Antoni Kaczorowski.

17. Koło miejscowe w Radziechowie: (członków 35 — głos 1), p. Zdzisław Więkowski.

18. Koło pań w Stanisławowie: (członków 240 — głosów 5), pp. Helena Rybczyńska i Marya Wierzejska.

19. Koło miejscowe w Stryju: (członków 180 — głosów 4), pp. Marya Blachutówna, Józefa Halagarda, Józefa Leszkowska i Dr. Józef Bylina.

20. Koło miejscowe w Sieniawie: (członków 80 — głosów 2), pp. Melania Żenczakówna i Floryan Gardziel.

21. Koło miejscowe w Śniatynie: (członków 51, głosów 2), p. Janina Morczyńska imieniem p. Wandy Hamerskiej.

22. Koło miejscowe w Sanoku: (członków 104 — głosów 2), p. Dr. Antoni Nebenzahl.

23. Koło miejscowe w Samborze: (członków 88 — głosów 2), p. Antoni Sienicki.

24. Koło miejscowe w Turce: (głos 1), p. Seweryn Iwanicki.

25. Koło miejscowe w Wieliczce: (członków 37 — głos 1), p. Dr. Jakób Dziewoński.

26. Koło pań w Złoczowie: (członków 55 — głosów 2), p. Kazimiera Michalczevska.

Pozostałe Koła przez delegatów swych, na walnem zgromadzeniu reprezentowane nie były. Razem uprawnionych do głosowania 73 członków.

Przewodniczący: prezes Zarządu głównego Dr. Adam Asnyk.

Protokół spisuje, sekretarz Zarządu głównego Dr. Lesław Boroński.

Werefikatorowie: profesor Dr. August Balasits i Dr. Gustaw Roszkowski.

Skrutatorowie: pp. Dwernicki, Litwiński i Zańczak.

Zgromadzenie zaszczytliwie obecnością reprezentanci Rady miasta Lwowa: pp. prezydent Mochnacki, wiceprezydent Marchwicki i radca Dr. Roszkowski.

I Posiedzenie dnia 14 lipca 1894 roku.

Po uroczystem nabożeństwie w kościele OO. Bernardynów rozpoczęło się w sali towarzystwa „Frohsinu“ pierwsze posiedzenie.

Prezydent miasta Lwowa p. Mochnacki powitał zgromadzonych następującymi słowami:

Szanowne Zgromadzenie!

„Nieś pochodnię światła i wiedzy nawet pod najuboższą strzechę wieśniaczą — zaiste to piękne zadanie; wszak nasz wieszcz nieśmiertelny powiedział: „O gdybym dożył tej pociechy, aby te księgi zbłądziły pod strzechy!“

„Wasze Towarzystwo, zacne panie i panowie, podjęło się właśnie tego pięknego zadania. Zakładanie szkół, zakładanie czytelników ludowych, to głównem hasłem waszej pracy, a wszystko podjęte w tym szlachetnym celu, aby ubogiej dziatwie, bez wszelkich ofiar ze strony równie ubogich rodziców, otworzyć przybytki światła i nauki bezpłatnie i podać im zdrowy pokarm duchowy, pomni świętych słów poety:

My przecież słońcu nie płacim za to,
Że nas zbawienną poi oświatą.

Krótki — dotychczasowy wasz żywot, lecz ta pełna poświęcenia praca już obfite wydała owoce.

Stójcie więc niezłomnie przy swoim sztandarze, pracujcie dalej z tem poświęceniem na pożytek dla naszej młodzieży — wszak to przyszłość i nadzieja nasza — a Bóg użyczy pomocy“.

(*Grzmiące oklaski*).

Następnie po sprawdzeniu legitymacyj delegatów Kół i stwierdzeniu kompletu przepisanych statutami zagał zgromadzenie prezes Towarzystwa Dr. Adam Asnyk w przemówieniu, w którym podziękował prezydentowi miasta Lwowa za serdeczne słowa (*oklaski*) i wykazał potrzebę oparcia Towarzystwa przez utrzymanie i pomnożenie funduszu żelaznego.

W końcu, podziękował przewodniczący wszystkim delegatom za trud, którego nieżałowali przybywając na Walne Zgromadzenie z odległych miejscowości (*oklaski*).

Na weryfikatorów i skrutatorów powołał p. przewodniczący wymienionych powyżej delegatów, poczem udzielił głos sekretarzowi Dr. Lesławowi Borońskiemu, celem przedstawienia sprawozdania Zarządu głównego.

Na wniosek p. Dąbrowskiego uwolniono sekretarza od odczytania drukowanego sprawozdania, poczem Dr. Lesław Boroński zawiadamia Zgromadzenie, że od chwili ułożenia sprawozdania Zarząd główny poruszył myśl wysłania dziatwy szkolnej na wystawę.

Myśl ta przyjęła się i wyda niewątpliwie jak najlepsze owoce. Zarząd nie miał jednak na myśli na cel ten używać fundusów Towarzystwa i dlatego zarówno wysyłka dzieci, jak ich pobyt we Lwowie, odbywają się kosztem ofiarności obywatelskiej, poruszanej przez komitety miejscowe.

Czytelnia w Frysztaście na Szląsku, Zarząd udzielił zasiłku w książkach.

P. Erazm Jerzmanowski, który na wydawnictwo „Polskiego Ludu“ udzielił rocznej subwencji w kwocie 1000 złr., zaprenumerował nadto 500 egzemplarzy tego pisma pod warunkiem, iż przejdzie ono na własność Towarzystwa. Owe 500 egzemplarzy przeznaczył p. Erazm Jerzmanowski do rozdzielenia przez Towarzystwo pomiędzy czytelnie i lud. Zarząd główny przyjął to pismo na własność i wybrał osobną komisję, która czuwać będzie zarówno nad kierunkiem redakcyi jak i nad administracją pisma, a redakcyę powierzył tymczasowo pani Strokowej.

Dla dziatwy szkolnej w Dobczycach na przybory naukowe Zarząd przeznaczył kwotę 25 złr., z funduszków zebranych w Dobczycach.

Dnia 2 czerwca 1894 r. ukonstytuowało się nowe Koło w Dobromilu, a dnia 29 czerwca Koło w Turce.

Podskarbi pan Michał Danielak przedstawia, że od 1 czerwca do 11 lipca 1894 roku wpłynęło na fundusz zakładowy 151 złr. 4 ct., na fundusz bieżący 1931 złr. 85 ct.

Wydatki wynosiły w tym czasie 1931 złr. 85 ct.

Fundusz zakładowy wynosił w dniu 11 lipca 1894 roku złr. **23517 ct. 17.**

Zgromadzenie walne uchwaliło sprawozdanie Zarządu głównego odesłać do komisji z pięciu członków i wybrało do niej pp. Fabiańskiego, Niedziałkowską, Rybczyńską, Dra Szaflarskiego i Dra Zwiklitzera.

Z kolei złożył sekretarz sprawozdanie Zarządu głównego o wnioskach, przekazanych mu przez pierwsze Zgromadzenie walne, a mianowicie:

1. Wniosek p. z Zubrzyckich Strokowej: „Zarząd główny rozważy potrzebę i ewentualnie zajmie się wydawaniem pisma dla nauczycieli“.

Wykonanie wniosku natrafić może na znaczne trudności finansowe. Wydawanie własnego pisma wymagałoby znacznych wydatków. O wiele łatwiej byłoby porozumieć się z jednym z wychodzących już pism i zapewnić sobie nań wpływ w zamian za udzielanie subwencji.

Sprawę tę Zarząd główny przekazał osobnej komisji.

2. W sprawie poruszanej przez pana Kołakowskiego w Czerniowcach nie mógł Zarząd główny nie stanowczego zarządzić celem obrony polskiej diatwy na Bukowinie od wynarodowienia, ponieważ Koło Pań bukowińskich w Czerniowcach nie nadesłało potrzebnych wyjaśnień i materyałów i przez cały rok nie dało znaku życia, a Koło w Suczawie walczyło z brakiem zatwierdzenia regulaminu przez władze.

3. Wnioskowi ks. Włazowskiego, aby Kołom zalecić ostrożność w bezpłatnem rozdawaniu diatwie książek, ubrań itd., aby rodzice nie opuszczali się na to, stało się faktycznie zadość, a wniosek o wydanie podręcznika historii polskiej dla ludu nie mógł być wykonanym zarówno wskutek braku funduszy, jak i wskutek braku odpowiedniego dzieła.

Zarząd główny zalecił jednak „Historję“ Chociszewskiego, „Wieczory pod lipą“ i broszurkę wydaną przez pp. Palana i Udzielę, Tej broszury Zarząd zakupił 1000 egzemplarzy i rozesłał Kołom.

4. Co do wniosku p. Niemczynowskiego, aby fundusze wpływające do kas Kół miejscowych, przesyłano Zarządowi głównemu w całości i żeby tylko specjalnie każdemu Kołu przez główny Zarząd dozwolony procent (najwięcej 20 od sta), pozostawał do własnego rozporządzenia Koła, oświadcza sprawozdawca, że Zarząd główny czując potrzebę pewnej autonomii Kół, pozostawił im tak, jak przedtem pewną część dochodów do dyspozycji. Dalszym wnioskowi p. Niemczynowskiego, aby Koła miejscowe zajęły się gorliwie przysparzaniem Towarzystwu funduszy przez częste urządzenie odczytów, wieczorków muzycznych, przedstawień amatorskich itp., strącając z dochodów część jakąś na cele miejscowe, resztę zaś przeznaczając na rzecz Towarzystwa „Szkoły ludowej“, aby Koła miejscowe wezwać do urządzania odczytów popularnych po wsiach, przez osoby chętne z pomiędzy członków Koła, faktycznie stało się zadość.

Natomiast wniosku, aby Zarząd główny postarał się o wniesienie zaopatrzonej w całym kraju zbieranymi podpisami petycji, aby nazwa nowej monety koronnej „helery“ na grosze u nas zmienioną została, nie można było uwzględnić, ponieważ przekraczał zakres działania Towarzystwa.

Wreszcie w Białym powstały dwa Koła, przeto ostatni wniosek p. Niemczynowskiego istotnie zrealizowano.

5. Wniosek pana Dra Stanisława Karpińskiego, aby Kołom polecić sprawianie puszek, wykonano i Koła w ten sposób zbierają znaczne fundusze.

6. Wnioski p. Turskiego: a) Celem jednania członków i tworzenia nowych Kół miejscowych wysyłać delegatów z ramienia Zarządu głównego. b) Wyjednać u władz pozwolenie dla wszystkich Kół na ustawianie w miejscach publicznych skarbonek na datki dla „Szkoły ludowej“ — nie mogły być uwzględnione, gdyż wysyłanie delegatów pomnożyłoby znacznie koszty administracyjne, a uzyskanie ogólnego pozwolenia na umieszczanie skarbonek w miejscach publicznych byłoby bezcelowem, gdyż skarbonki istnieć mogą tam, gdzie istnieją Koła lub życzliwi Towarzystwu, a tym bardzo łatwo uzyskać pozwolenie władz miejscowych.

7. Wniosek p. Dra Lisiewicza: „poleca się Zarządowi głównemu obmyślenia sposobu, ażeby karty legitymacyjne były wydawane wprost Kołom miejscowym pod odpowiedzialnością Zarządów poszczególnych Kół“, Zarząd główny nie uwzględnił z tego powodu, że w myśl statutu karty legitymacyjne wystawia Zarząd główny, a jest to jedyny sposób utrzymania łączności pomiędzy członkami i Zarządem głównym, oraz utrzymania w ewidencji listę członków.

Dalszego wniosku p. Dra Lisiewicza: „poleca się Zarządowi głównemu, ażeby zastanowił się, czy nie należy celem przyspieszenia zakładania Kół we wschodniej Galicyi ustanowić Koło męskie we Lwowie Radą przyboczną, w myśl § 22 statutu“, Zarząd również nie uwzględnił, albowiem statut nie określa dokładnie zakresu działania Rady przybocznej, a utworzenie nowego organu bez należycie określonej kompetencji, utrudniłoby tylko administrację i mogło spowodować zakłócenia i nieporozumienia.

Wniosek trzeci p. Dra Lisiewicza, „aby Zarząd główny zastanowił się nad tem, czy nie byłoby wskazaniem po myśli § 16 statutu odbywać Zgromadzenia walne każdego roku w innej miejscowości, na wzór „Maticy“ i „Schulvereinu“, a w przyszłym roku we Lwowie podczas wystawy“, załatwiono w ten sposób, że obecne zgromadzenie zwołano do Lwowa.

Natomiast praktyka wykaże dopiero, czy należy przyjąć stałą zasadę, iż każde walne Zgromadzenie ma się odbywać w innej miejscowości i czy nie lepiej Zgromadzenie odbywać w siedzibie Towarzystwa.

Na czwarty wniosek p. Dra L.: „Walne Zgromadzenie delegatów wyraża przekonanie, że dla zrealizowania celów Towarzystwa „Szkoły ludowej“ pożądanem jest, by sprawa stanowienia o użyciu funduszy Towarzystwa „Szkoły ludowej“, należała przede wszystkim do Zarządu głównego, że zaś pożądanem jest, by Koła miejscowe, zajęły się specjalnie zbieraniem funduszy i jednaniem członków, co do reszty zaś spraw czyniły wnioski do Zarządu głównego“ — odpowiedziano już przy wniosku pana Niemczynowskiego.

Wreszcie piąty wniosek p. Dra L.: „aby Zarząd główny dołożył starań, aby poszczególne Koła miejscowe nie robiły sobie

wzajemnie konkurencyi przez przedsiębiorstwa natury ogólnej, lecz przeciwnie, by w sprawach tego rodzaju wspierały się wzajemnie" — nie dał Zarządowi powodu do żadnych zarządzeń, ponieważ nie spostrzeżono, aby Koła robiły sobie konkurencyę.

8. Zarząd główny, pomimo wniosku Koła dolińskiego, nie zmienił ani regulaminu ani instrukcyi kasowej, ponieważ postanowienia nie obciążają zbytnio Kół i dotychczas nie podnoszono na nie żadnych skarg, a nadto należy czekać dalszych doświadczeń. Natomiast Zarząd główny postarał się, aby biuro szybciej załatwiała korespondencyę.

W dłuższej dyskusyi, w której brali udział pp. Niedziatkowski, Dr. Zwiklitzer, Dąbrowski, Dr. Karpiński, Lewicka, Dr. Bylina, Dr. Szaflarski i Dr. Boroński, Zgromadzenie uchwaliło na wniosek p. Dąbrowskiego, na który zgodził się sprawozdawca Zarządu głównego, wnioski Dra Lisiewicza:

a) „poleca się Zarządowi głównemu, ażeby zastanowił się, czy nie należy celem przyspieszenia zakładania Kół we wschodniej Galicyi ustanowić Koło męskie we Lwowie Radą przyboczną, w myśl § 22 statutu“ i

b) „aby Zarząd główny dołożył starań, aby poszczególne Koła miejscowe nie robiły sobie wzajemnie konkurencyi przez przedsiębiorstwa natury ogólnej, lecz przeciwnie, by w sprawach tego rodzaju wspierały się wzajemnie“ — odesłać do komisyi, która ma roztrząsać wnioski delegatów Kół.

Sekretarz Zarządu głównego odczytuje wnioski nadesłane do Zarządu głównego, a mianowicie:

1. Wnioski Koła męskiego w Krakowie:

a) o zmianę § 6 statutu w ten sposób, aby z ustępu „wkładki członków założycieli tworzą kapitał zakładowy Towarzystwa, z którego jedynie procenta używane będą“ — opuścić słowa, „z którego jedynie procenta używane będą“, a zamieścić słowa, który do 75% użytym być może na budowę szkół;

b) o zmianę § 4 ustęp c) w ten sposób, aby brzmiał, „ze składek, które Towarzystwo zbiera publicznie za pośrednictwem osób do tego upoważnionych przez Zarząd główny“, oraz o zmianę § 29 statutu bez określenia jak ten paragraf ma brzmieć i o rewizyę statutu wogóle.

2. Wniosek Koła w Krzeszowicach o uwolnienie nauczycieli szkół ludowych od obowiązku opłacania wkładek rocznych.

Dr. Boroński wyjaśnia, że wnioski te zgłoszono w Zarządzie głównym wcześniej niż na 5 dni przed walnem Zgromadzeniem, a więc w myśl § 25 regulaminu mogą one być przedmiotem uchwał stanowczych. Zarząd główny uznaje potrzebę zmiany statutu, lecz nie może zgodzić się na naruszenie kapitału żelaznego, a to z powodów wyrażonych zarówno w sprawozdaniu, jak w przemowie p. przewodniczącego. Zarząd główny zamierza zresztą opracować zmiany statutu.

Nie może Zarząd główny zgodzić się na uwolnienie nauczycieli ludowych, przystępujących do Towarzystwa, od wkładek, gdyż jest to niemal jedyny obowiązek członków; wkładki roczne są nader niskie, a jeden wyjątek pociągnąłby za sobą inne.

Sekretarz odczytuje dalej wnioski, zgłoszone nie na czas, a więc wnioski, które Walne Zgromadzenie w myśl § 25 regulaminu może przekazać tylko Zarządowi głównemu do załatwienia lub sprawozdania na najbliższem Walnem Zgromadzeniu i oświadcza, że ponieważ Zarząd główny z powodu spóźnionego zgłoszenia nie mógł nad nimi obradować, przeto i zapatrywania Zarządu przedstawić nie może. Wnioski te są następujące:

1. Wniosek p. Maryi Siedleckiej:

a) Wszystkie Koła Towarzystwa w tym roku zebrane pieniądze przeznaczyć mają na budowę szkoły w Białej.

b) Zarząd główny z kapitału zakładowego przeznaczy 15.000 złr. na budowę gimnazjum polskiego w Cieszynie.

Przewodniczący Dr. Adam Asnyk drugi wniosek uchyla jako niezgodny z przepisami statutu.

2. Wniosek p. Wekslerowej i Towarzyszek:

„Walne Zgromadzenie uchwali, aby Towarzystwo zwróciło na przyszłość główną swoją działalność w kierunku zakładania szkół i szkółek dla dzieci polskich na kresach (na Szląsku, Pokuciu i Bukowinie)“.

3. Wniosek p. Maryi Łomnickiej i Towarzyszek:

„W myśl celów Towarzystwa, każde jego Koło ma prawo zakładać i otwierać czytelnie po wsiach i miasteczkach pod firmą Towarzystwa, bądź przy sposobności zakładania szkół ludowych, bądź też niezależnie od tego“.

4. Wniosek p. Niedziałkowskiej:

Walne Zgromadzenie raczy zmienić § 25 regulaminu w ten sposób, aby wnioski podane pod dyskusję na Walnem Zgromadzeniu mogły być uchwalane.

5. Wniosek Koła w Turce, aby

a) rozesłać odezwę do komitetów Kościuszkowskich w Galicyi o zakładanie Kół;

b) rozesłać okólnik do Kół miejscowych o agitację za członkami, także poza siedzibami Kół — w powiatach sąsiednich;

c) zakładać czytelnie po miasteczkach;

d) zaprowadzić jednostajną formę skarbonek i przesłać je wszystkim Kołom miejscowym;

e) umieszczać skarbonki w wagonach kolejowych;

f) natychmiast zaprowadzić skarbonki ruchome na placu Wystawy.

Wnioski te wymienione pod 1—5 z wyjątkiem wniosku pod 1 ustęp b) należycie poparte, uchwała walne Zgromadzenie odeśłać do komisji z 5 członków, do której wybrano pp. Dra Balasitsa,

ks. Chromeckiego, Owczarkiewiczównę, Niedziałkowską i Dra Szaflarskiego.

W końcu odczytał sekretarz telegram powitalny od członków z Bóbrki następującej treści:

„Członkowie z Bóbrki duchem z wami niezmordowani krzewiciele oświaty. Zenon Rawicz Rojek“.

Gdy w ten sposób wyczerpano porządek dzienny, przewodniczący zamknął posiedzenie o godzinie 2½ po południu.

II Posiedzenie dnia 15 lipca 1894 roku.

Po stwierdzeniu przepisanego statutem kompletu, przewodniczący Dr. Adam Asnyk otworzył posiedzenie o godzinie 11 przed południem i udzielił głosu p. Drowi Zwiklitzero wi, jako sprawozdawcy, wybranemu do poczynienia uwag i wniosków z powodu sprawozdania Zarządu głównego.

P. Dr. Zwiklitzer zwraca uwagę Zgromadzenia, że w sprawozdaniu Zarządu głównego na stronnicy 27 w ustępie: „Obstając zatem z całą stanowczością przy zagwarantowanej statutem nienaruszalności kapitału zakładowego, uchwaliliśmy, że poczynawszy od 1 czerwca b. r. do funduszu zakładowego wpłynąć mają jedynie wkładki członków zwykłych, oraz te dary, które darujący przeznaczają wyraźnie na kapitał zakładowy i jedna czwarta część wszystkich innych dochodów“ zaszła pomyłka i że ustęp ten ma opiewać:

„Obstając zatem z całą stanowczością przy zagwarantowanej statutem nienaruszalności kapitału zakładowego uchwaliliśmy, poczynawszy od 1 czerwca r. b. do funduszu zakładowego wpływać mają jedynie wkładki członków założycieli i jednorazowe wkładki członków zwykłych, oraz te dary, które darujący przeznaczają wyraźnie na kapitał zakładowy i jedna czwarta część wszystkich dochodów“.

Następnie Dr. Zwiklitzer zwraca uwagę Zgromadzenia, że sprawozdanie z czynności Kół sięga jedynie do 31 grudnia 1893 r., nie obejmuje czynności ich w r. 1894. W końcu Dr. Zwiklitzer wnosi:

- I. By walne Zgromadzenie za patryotyczną, gorliwą, a nader ogólną działalność wyraziło Zarządowi głównemu uznanie i podziękowanie, ufając, że w roku przyszłym Zarząd główny będzie w możności pochwalić się wobec Walnego Zgromadzenia wybudowaniem znaczniejszej ilości szkół ludowych w miejscowościach gwałtowniej potrzebę odczuwających.
- II. Walne Zgromadzenie uchwali podziękowanie p. Erazmowi Jerzmanowskiemu za nowy a tak znaczny dar na cele Towarzystwa.
- III. Walne Zgromadzenie uchwali podziękowanie ks. kanonikowi Tarczyńskiemu za gorliwą pomoc Zarządowi głównemu przy budowie szkoły w Ulicku-Seredkiewicz.

IV. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd główny, aby się zastanowił we właściwym czasie i kiedy fundusze na to pozwolą — nad potrzebą wydawania czasopisma miesięcznego lub kwartalnego, któremby informowano szerszą publiczność o działalności Zarządu głównego i Kół miejscowych celem wpływania na szersze zainteresowanie ogółu sprawami naszego Towarzystwa i przysparzania członków i funduszy dla celów Towarzystwa „Szkoly ludowej“.

Po dłuższej dyskusyi, w której wzięli udział pp. Dwer-nicki, Łonnicka, Zańczak i Iwanicki, Walne Zgromadzenie przyjmuje powyższe wnioski jednomyślnie i wyraża przez powstanie uchwalone podziękowania.

Następnie imieniem komisji dla wniosków Kół, profesor Dr. Balasits przedstawia następujące wnioski:

I. Gdy reprezentant Zarządu głównego oświadczył, że Zarząd główny uznaje potrzebę rychłej rewizyi statutów, pod wielu względami niejasnych i wymagających uzupełnienia, a nadto tak szczegółowe Koła, jako też członkowie podali wnioski do zmiany tychże, komisya wnosi: „Walne Zgromadzenie uprasza Zarząd główny, aby powołał komisję do rewizyi statutów naszego Towarzystwa, składającą się z liczby członków, jaką Zarząd uzna za odpowiednią, przyznał tejże komisji prawo kooptacyi innych osób i przekazał jej wypracowanie wniosków do rewizyi statutów, jako też szczegółowe wnioski Kół i członków, a przytem zechciał się o to postarać, aby najbliższe walne Zgromadzenie otrzymało sprawozdanie tej komisji z uwagami i wnioskami Zarządu głównego do powzięcia stanowczych uchwał“.

II. Co do wniosku p. Niedziałkowskiej i pań Towarzystek do zmiany § 25 regulaminu w ten sposób, aby wniosek poparty przez 10 członków w każdym razie mógł być poddany pod dyskusję i uchwałę walnego Zgromadzenia, wnosi Komisya:

Walne Zgromadzenie zechce ten wniosek odesłać do Zarządu głównego, który go zechce przekazać Komisji statutowej.

III. Co do dwóch wniosków Dra Lisiewicza (obacz sprawozdanie drukowane z r. z., str. 21), które poprzednie walne Zgromadzenie odesłało do Zarządu głównego, a tenże je odmownie załatwił, poczem niniejsze Walne Zgromadzenie odesłało takowe razem z uchwałami Zarządu głównego do Komisji do sprawozdania na dzisiejszem posiedzeniu, Komisya wnosi:

1) Z uwagi, że ustanowienie Koła męskiego lwowskiego Radą przyboczną Zarządu głównego w myśl § 22 statutu, jak wogóle istnienie takiej rady, jako organu pomocniczego Zarządu głównego, tylko w takim przypadku może być pożądanem, jeśli zakres działania tej rady będzie dokładnie oznaczony, a statut pod tym względem zupełnie niejasne i niedostateczne zawiera postanowienie. Wnosi Komisya:

„Zarząd główny zechce się postarać w Komisji statutowej o dokładniejsze sformułowanie ustępu 6 § 22 statutu, a w szczególności także pod względem ścisłego określenia zakresu działania Rady przybocznej“.

- 2) Co do żądania, aby Zarząd główny dołożył starań, aby szczegółowe Koła miejscowe nie robiły sobie wzajemnie konkurencji przez przedsiębiorstwa natury ogólnej, wnosi Komisya, aby walne Zgromadzenie uchwaliło następującą rezolucję:

„Koło zamierzające rozpocząć jakie przedsiębiorstwo, niemające lokalnego znaczenia, zawiadomi o tem Zarząd główny, który bezzwłocznie poda to okólnikiem do wiadomości innych Kół“.

Po dyskusji, w której wzięli udział pp. Lityński, Dr. Sysak, Niedziałkowski i Iwanicki, Zgromadzenie uchwała powyższe wnioski jednomyślnie.

Imieniem tej samej Komisji wnosi p. Dr. Szaflarski.

Walne Zgromadzenie przekazuje Zarządowi głównemu:

- a) wnioski krakowskiego Koła w sprawie zmian statutu celem rozpatrzenia przez odnośną Komisję, czy przy zamierzonej zmianie statutu nie należałoby upoważnić Zarząd główny do umieszczenia pewnej części kapitału zakładowego w budowie własnych szkół;
- b) wniosek Koła Krzeszowickiego, o uwolnienie nauczycieli ludowych od obowiązku opłacania wkładek, celem zbadań przez Komisję dla reformy statutu, czy nie należałoby wkładkę roczną zniżyć dla nauczycieli ludowych do jednej korony;
- c) wszystkie wnioski Koła w Turce do rozpatrzenia i ewentualnego zarządzenia;
- d) wniosek p. Siedleckiej, o wybudowanie szkoły ludowej w Białej do rozpatrzenia dokładnego tej sprawy i poczynienia odpowiednich zarządzeń;
- e) wniosek p. Łomnickiej, o zakładanie czytelní ludowych do załatwienia;
- f) wniosek p. Wekslerowej, o zwrócenie działalności szczególnie na kresy z tą uwagą, że już ze sprawozdania Zarządu głównego wynika, że Zarząd główny zwrócił uwagę swoją na kresy i skierował ku nim swoją działalność.

Po dyskusji, w której wzięli udział pp. Iwanicki, Dr. Sysak i Dr. Balasits, Zgromadzenie i te wnioski uchwała jednogłośnie. Po załatwieniu tych spraw zabrał głos poseł do Rady państwa Dr. Witold Lewicki i wykazywał, iż główna działalność Towarzystwa powinna być zwróconą na kresy Ojczyzny, t. j. na Szląsk i Bukowinę. Również należy się starać o to, aby dziećmi polskimi, znajdującymi się w Wiedniu, zajęło się Towarzystwo „Szkoły ludowej“, od wyjazdu bowiem z Wiednia ks. Jerzego Czartoryskiego dzieci te pozbawione są opieki szkolnej.

Wyjaśnienia pod tym względem udzielił Dr. Asnyk, zaznaczając, iż działalność Towarzystwa w tym kierunku nie ustaje.

Wreszcie Dr. Sysak z Kołomyi zwraca uwagę, że broszur agitacyjnych nie należy rozdawać za darmo, niech każdy płaci, bodaj centa — wtedy można mieć pewność, iż każdy je przeczyta. Ci, co za darmo je dostają, nie czytając rzucają je w ką.

Po przemówieniach tych przystąpiono do wyboru 6 członków Zarządu głównego na lat trzy, oraz Rady nadzorczej i Sądu rozjemczego na jeden rok.

Oddano głosów 72, absolutna większość 37. Z tego otrzymali:

Na członków Zarządu głównego pp. Ignacy Drewnowski (72 gł.), Antoni Górnisiewicz (72), Józef Łokietek (68), Stefania Przedzrymirska (70), Jan Wojtyga (72) i Edward Żuliński (72) i zostali wybrani na przeciąg lat trzech.

Do Rady nadzorczej wybrano wszystkimi głosami pp. prof. Dra J. Baudoin de Courtenay, Przemysława Kotarskiego, Józefa Opieńskiego, Władysława Turskiego i Dra Augusta Sokółowskiego.

Również jednomyślnie wybrano do Sądu rozjemczego pp. Mieczysława Pawlikowskiego, Tadeusza Romanowicza, Dra Gabryela Sysaka, Dra Ferdynanda Weigla i Dra Ludwika Wiśniewskiego.

W końcu otwiera przewodniczący dyskusję w sprawie oznaczenia miejsca przyszłego Zgromadzenia walnego. Sekretarz odczytuje pismo Koła Pań w Przemyśle, zapraszające Towarzystwo na rok przyszły do Przemyśla.

Dr. Zwiklitz wyraża życzenie, aby najbliższe Zgromadzenie walne odbyło się w Cieszynie.

Wnioski te odesłano do Zarządu głównego, który oznaczy, gdzie ma się odbyć Walne Zgromadzenie.

Sekretarz zawiadamia, że w tej chwili nadeszła wiadomość o zawiązaniu Koła w Serecie, po przewyciężeniu przeszkód co do zatwierdzenia regulaminu przez władze. Po wyczerpaniu porządku dziennego zabrał głos prof. Dr. Balasits i podziękował imieniem Zgromadzenia przewodniczącemu Dr. Asnykowi, a imieniem Komisji sekretarzowi Dr. Borońskiemu za ich trudy.

Dr. Adam Asnyk dziękując zgromadzonemu raz jeszcze za gorliwość dla spraw Towarzystwa, której dowiedli, przybywając na Zgromadzenie z odległych miejsc i biorąc żywy udział w obradach, zamyka posiedzenie o godzinie 2½ popołudniu.

Dr. Lesław Boroński,
sekretarz Zgromadzenia.

Dr. Adam Asnyk,
przewodniczący.

Dr. August Balasits, Dr. Gustaw Roszkowski,
weryfikatorowie.

II.

Sprawozdanie Zarządu głównego

za czas od 1 czerwca 1894 do 1 sierpnia 1895 r.

Zarząd główny uzupełniony na Walnem Zgromadzeniu dnia 15 lipca 1894 ukonstytuował się, wybierając ponownie przewodniczącym p. dra Adama Asnyka, jego zastępcą p. Jana Skirlińskiego, sekretarzami pp. dra Ernesta Adama i Józefa Łokietka, a podskarbimi pp. Michała Danielaka i Michała Gołabia. Gdy jednak p. Józef Łokietek, z powodu braku czasu, nie mógł pełnić obowiązków sekretarza, wybrano w jego miejsce dra Lesława Borońskiego. Gdy p. Ignacy Drewnowski wskutek przeniesienia do Lwowa ustąpił, a p. Stefanią Przedrzymirską zabrała śmierć, Zarząd główny powołał do grona swego p. Walerego Eljasza i p. dra Wincentego Tarłowskiego.

Po dzień 1 sierpnia Zarząd główny odbył 25 posiedzeń. Nadto ukonstytuowały się dwie sekcye, a mianowicie: skarbową, do której należeli: p. Władysław Turski jako przewodniczący, obaj podskarbiowie, oraz pp. dr. Adam i Górnisiewicz — i administracyjną, do której należeli ks. Tadeusz Chromecki jako przewodniczący, p. Józef Wojtyga jako sekretarz i pp. Gołąb i Parczyński. Sekcye te przygotowywały wszystkie sprawy na posiedzenia Zarządu głównego. Rada nadzorcza ukonstytuowała się wybierając przewodniczącym p. dra Augusta Sokołowskiego, jego zastępcą p. Józefa Opieńskiego, a sekretarzem p. Władysława Turskiego i odbyła 8 posiedzeń. W miejsce p. profesora dra J. Baudoin de Courtenay, który wyboru nie przyjął, Rada nadzorcza powołała do swego grona p. dra Adama Doboszyńskiego.

W myśl statutu Zarządu głównego ustępują w tym roku pp.: dr. Ernest Bandrowski, dr. Lesław Boroński, Walery Eljasz, Michał Gołąb, Eliza Pareńska, Jan Skirliński, dr. Wincenty Tarłowski i Seweryn Udziela.

Jak nadmieniliśmy, z grona Zarządu śmierć wyrwała ś. p. Stefanię Przedzrymirską. Wskutek oddalenia, a następnie ciężkiej choroby, zmarła nie brała wprawdzie udziału w pracach Zarządu głównego. Niemniej jednak zasłużyła się około naszego Towarzystwa. Jej pracy zawdzięcza Koło Pań w Przemyśle znakomity swój rozwój, a wreszcie wspaniały zapis, który znacznie pomnożył zasoby tego Koła. Przejęta do głębi myślą przewodnią naszego Towarzystwa, nie ustawała w pracy aż do chwili, w której niemoc ciężka powaliła ją na łóże, a rozstając się z tym światem, pozostawiła trwałą pamiątkę po sobie. Cześć Jej pamięci!

Zarząd główny ukończywszy najważniejsze prace organizacyjne zupełnem uporządkowaniem buchalteryi, czego z niezwykłym poświęceniem dokonał p. Antoni Górnisiewicz, żywiej zajął się w ubiegłym okresie budową szkół.

Już z końcem sierpnia z. r. ukończono budynek szkolny w Ulicku-Seredkiewicz tak, że z dniem 1 października mogła się rozpocząć nauka. Wysoka Rada szkolna przyjęła tę pierwszą szkołę naszego Towarzystwa, noszącą nazwisko Tadeusza Kościuszki, na fundusz szkolny i mianowała nauczycielką p. Maryę Jeziorańską. Po poświęceniu, którego, wobec delegata Zarządu głównego p. Jana Wojtygi, władz miejscowych, okolicznego obywatelstwa i włościan, dokonał niestrudzony ks. kanonik Tarczyński, rozpoczęła się nauka szkolna, której rezultaty pomimo krótkiego czasu, są nader pomyślne. Dzięki niepoślednim zaletom p. Maryi Jeziorańskiej, nie tylko frekwencya szkolna była wyjątkowo dobra, ale jak stwierdzają wszystkie relacye, u dziatwy szkolnej wyrobił się zapał do nauki. To też widocznym jest postęp wśród dzieci, które ze szkoły wyniosły nie tylko naukę w zakresie przepisanych planami szkolnymi, ale umoralnienie i uobyczajenie tak, że wielki, a zbawienny wpływ nauczycielki uderza każdego, kto choćby chwilę porozmawiał z dziećmi. Zarząd główny uważał zatem za swój obowiązek p. Maryi Jeziorańskiej wyrazić głębokie uznanie nie tylko słowem, ale także czynem, a obecnie jeszcze raz publicznie składa jej podziękowanie za pełne poświęcenia i tak wydatne zajęcie się szkołą i dziatwą.

Niestety, w budynku szkolnym, a mianowicie w mieszkaniu p. nauczycielki, okazała się wilgoć. Powstała ona po części wskutek właściwości gruntów, po części wskutek zbyt szybkiego otynkowania murów i oddania budynku na użytek. Zarząd główny dołożył starań, aby przyczynę wilgoci zbadać i zarządził wszystko co wypadało, aby stanowczo i radykalnie usunąć wilgoć z budynku i nie przestanie się opiekować tak budynkiem, jak i szkołą, która powinna odznaczać się pod każdym względem.

Wlokąca się od dłuższego czasu budowa szkoły w Hołoskowie, postąpiła wreszcie naprzód. Postęp ten zawdzięczyć należy wysłaniu delegata Zarządu głównego p. Władysława Turskiego i powrotowi p. Dra Dubsa, który budowę zajął się energicznie. Szkoła, która nosić będzie nazwisko Franciszka Karpińskiego, stanie w środku gminy Hołosków, tuż obok kościoła. Nadto dzięki darowiźnie p. Dobrowolskiego, Towarzystwo posiada grunt na „Głębokiej“, na którym stanąć będzie mogła kiedyś szkoła, gdyby wzrost frekwencji wymagał wystawienia drugiego budynku szkolnego. Wybrano pod budowę grunt w Hołoskowie, a nie na „Głębokiej“, bo chociaż „Głęboka“ jest główną osadą mazurską, to oddalenie od niej innych osad polskich nie pozwalałoby wszystkim osadnikom korzystać ze szkoły, a choć „Głęboka“ jest nieco oddaloną od Hołoskowa, to okoliczność ta nie mogła przeważać korzyści płynącej z faktu, że przy obecnem położeniu, ze szkoły korzystać będą wszystkie osady polskie.

Według ostatnich relacyj, budynek szkolny będzie z końcem sierpnia zupełnie gotów i z dniem 1 września będzie mogła rozpocząć się tam nauka, jeżeli Wysoka krajowa Rada szkolna do tego czasu przeprowadzi organizację.

Zarząd główny uchwalił i rozpoczął budowę szkoły imienia Tadeusza Kościuszki w Dołhy Wojniłowskiej, w powiecie Kałuskim, gdzie kilkuset osadników polskich nie posiadało szkoły, w której dzieci ich mogłyby uczyć się w ojczystym języku. Dzięki energicznej pracy ks. kanonika Korczyńskiego, również i ten budynek będzie ukończonym z końcem sierpnia tak, że nauka rozpocząć się będzie mogła już z początkiem przyszłego roku szkolnego.

W końcu Zarząd główny uchwalił w r. 1896 wybudować szkołę w Łukowcu Wiśniowieckim, jak nie mniej uchwalił w zasadzie wybudować szkołę w Delejowie około Halicza.

Zarząd główny zgodził się również na budowę szkoły w Jeziorku przez Koło Pań w Stanisławowie, zastrzegając sobie kierownictwo budową, a Towarzystwu własność szkoły.

Jeszcze w poprzednim okresie Zarząd główny zwrócił baczną uwagę na stosunki szkolne w powiecie Bialskim, wystawionym na germanizację, a w zeszłorocznem swoim sprawozdaniu (na str. 30) przedstawił Zgromadzeniu Walnemu potrzebę zajęcia się tym powiatem. Zarząd główny widział jednak niepoślednie trudności w wykonaniu tej myśli. Wiedząc, że niemiecki „Schulverein“, który w powiecie Bialskim zapuścił korzenie, łoży nietylko znaczne sumy na okazałe budynki, ale nie mniejsze sumy wydaje na wzorową organizację i utrzymanie szkół i wiedząc również, że szkoły w Białej, tak gminna, jak i ewangelicka, oraz prywatna przy klasztorze, są wzorowo prowadzone, musiał Zarząd główny liczyć się z tem, że jeżeli nie w okazałości gmachów, to w organizacji i utrzymaniu szkoły musi conajmniej dorównać istniejącym szko-

łom. Wydatek na utrzymanie szkoły będzie tem większy, że nauczyciele pobierają od gminy znaczne remuneracye, wynoszące niemal drugie tyle, co płaca z funduszu szkolnego. Nie posiadając odpowiednich funduszków, Zarząd główny odkładał rozpoczęcie akcji na chwilę, w której rozporządzać będzie odpowiednimi środkami. Tymczasem jednak Walne Zgromadzenie przekazało Zarządowi głównemu wniosek p. Maryi Siedleckiej o budowę szkoły polskiej w Białej, a krakowskie Koło Pań z początkiem okresu, za który przedkładamy sprawozdanie, dało inicjatywę do zbierania składek w całym kraju na budowę szkoły polskiej w Białej. Gdy następnie przy otwarciu „Domu polskiego“ w Białej podniesiono potrzebę szkoły polskiej w samej Białej, Zarząd główny wysłał na miejsce pp. Władysława Turskiego i dra Lesława Borońskiego, którzy przekonali się, że z budową szkoły z językiem wykładowym polskim w Białej dalej zwlekać nie można. Na ich wniosek Zarząd główny uchwalił zakupić grunt, gdy jednak zakupno gruntu na takie cele w Białej natrafiłoby na trudności, utrzymywano całą akcyę w tajemnicy. Temu też zawdzięczać należy, że udało się przeprowadzić kupno gruntu. Grunt położony w odpowiednim miejscu i w dostatecznym obszarze nabyto za cenę stosunkowo niską, bo za sumę 6506 złr., a dowodem taniości jest okoliczność, że właściciel za drugą połowę tego gruntu od Bialskiej Rady powiatowej w kilka miesięcy później żądał podwójną niemal cenę, choć połowa ta nie jest ani większą, ani lepiej położoną. Dopiero po przeprowadzeniu kupna, Zarząd główny mógł ogłosić swój zamiar i rozpocząć starania o zebranie funduszków. Tymczasem zaś, gdy zebrana przez krakowskie Koło pań suma 2400 złr. i dar p. Jerzmanowskiego w kwocie 2000 złr. nie wystarczała na pokrycie ceny kupna, a fundusz bieżący nie miał odpowiedniej kwoty, zaciągnięto pożyczkę, lombardując w Banku krajowym papiery funduszu żelaznego. Pożyczkę tę spłacono już zupełnie.

Chcąc zebrać potrzebne fundusze, Zarząd główny wniósł przede wszystkim petycyę do Wysokiego Sejmu, który jednak nie załatwił jej stanowczo, lecz zarządził badanie stosunków. Również udano się do Świetnych Rad miejskich w Krakowie i Lwowie, oraz wszystkich 30 miast, objętych nowym statutem, do wszystkich Rad powiatowych i wszystkich Kas oszczędności i Towarzystw zaliczkowych. Niemniej ogłoszono odezwę publiczną, a nie-strudzone Koło pań w Krakowie nie przestaje w zabiegach około pomnażania funduszków. Pomimo że odezwa nasza spotkała się wszędzie z uznaniem, do kasy Zarządu głównego wpłynęło do dnia 31 lipca r. b. 7359 złr. 51 ct. i o rozpoczęciu budowy gmachu mowy być nie mogło. Wytłómaczyć to możemy tylko równocześnieścią składek na gimnazjum w Cieszynie, które w tym roku większy przybrały rozmiar i rokują dzięki Bogu jaknajlepsze zakończenie tej tak ważnej i pożytecznej akcji narodowej.

W mieście Białej jest według urzędowych dat 1841 czyli przeszło 26% Polaków, w graniczącej bezpośrednio z Białą gminie Lipnik mieszka 3010, czyli przeszło 41% Polaków, a wreszcie w Komorowicach, sąsiadujących również z Białą, żyje 2234 Polaków, a tylko 153 Niemców. Wszystkie te gminy, jak niemniej sąsiadujący Bielsk, mogłyby korzystać z należycie zorganizowanej i starannie utrzymywanej szkoły z polskim językiem wykładowym. Natomiast zarząd gminy Białej, jak niemniej zarząd gminny w Lipniku, spoczywający w rękach niemieckich, nie tylko nie myśli wypełnić słusznych żądań ludności polskiej, ale przeciwnie uważają szkołę za najlepszy środek germanizacji i wszelkimi dokładają starani, aby zniemczyć lud polski. Temu też należy przypisać, że poczucie narodowości nie tylko nie wzrasta, ale przeciwnie zanika wśród ludu, że warstwy mniej oświecone uważają język niemiecki za coś wyższego i chętnie posługują się choćby kilku przypadkiem nabytymi i niemłosiernie przekreconymi wyrazami. Tak powoli wnika germanizacja i moglibyśmy utracić sporą liczbę ludu dziś jeszcze po polsku mówiącego, jeżeli nie stworzymy strażnicy przeciw wysuniętym forpocztom germanizacji. Te forpoczty posuną się niewątpliwie naprzód, jeżeli uda im się przy ośpałości naszej wypełnić zadanie na tym kawałku polskiej ziemi, który dziś zajęły. Czyż nie byłoby hańbą, gdybyśmy tu w Galicyi pozwolili na zgermanizowanie powiatu Bialskiego i posuwanie się germanizacji w głąb naszego kraju?

Koszta budowy i urządzenia gmachu szkolnego wynosić będą mniej więcej czterdzieści do pięćdziesięciu tysięcy i dlatego potrzeba współdziałania wszystkich organów Towarzystwa, a więc tak Zarządu głównego, jak i wszystkich Kół bez wyjątku i potrzeba ofiarności całego kraju. Zarząd główny nie przestanie kłótać wszędzie, gdzie tylko może spodziewać się przyjaznego poparcia i ufa, że pomogą mu wszystkie bez wyjątku Koła miejscowe. Szkoła w Białej była główną troską Zarządu głównego w ubiegłym okresie i nie przestanie nią być, dopóki nie stanie gmach, a w nim nauczyciele nie rozpoczną w polskim języku przemawiać do działwy, dziś w szkołach Białej i Lipniku obcej słuchającej mowy.

Wydatki na ukończenie budowy w Ulicku-Seredkiewicz, oraz nowe budowy w Hołoskowie i Dołhy Wojniłowskiej, jak wreszcie kupno gruntu w Białej wyczerpały fundusze Zarządu głównego tembardziej, że ofiarność publiczna skierowała się przeważnie ku składkom na gimnazjum cieszyńskie i na szkołę bialską i wskutek tego znacznie słabiej niż poprzednio zasilala kasę Zarządu głównego. Niemniej wśród Kół miejscowych silniej występował separatyzm, dążący do jaknajwiększego pochłonięcia funduszków na cele miejscowe. Separatyzm ten płynący z niezrozumienia celów Towarzystwa może zwichnąć działalność Zarządu głównego i rozdro-

bnąć działalność Towarzystwa na dalsze i mniej doniosłe cele. Dopóki w kraju tak wielka liczba gmin nie posiada szkół, dopóki działalność polska na kresach nie może się uczyć w języku ojczystym, dopóty drobnostki, jak zakładanie czytelni, odziewanie działalności, rozdawanie książek i przyborów naukowych powinny ustąpić na drugi plan, a Towarzystwo głównie i przede wszystkim powinno zajmować się budową gmachów szkolnych i tworzeniem nowych szkół. Akcja ta z natury rzeczy spoczywać musi w rękach Zarządu głównego, który mając przegląd funduszy całego Towarzystwa i skupiając je w swoim ręku, prowadzić ją może systematycznie i racjonalnie bez rozrzutności tam, gdzie ona byłaby błędem, a bez cofania się przed ofiarnością tam, gdzie jej koniecznie potrzeba. Wobec rozpoczęcia budowy kilku szkół i wobec kosztownej akcji białskiej potrzeba koniecznie, aby Koła miejscowe kierowały się większą oszczędnością i wydatniej zasilają kasę Zarządu głównego. Bez tego Towarzystwo nie potrafi spełnić swych zadań i nie przyniesie tego pożytku, jakiego się po niem spodziewano i jakiego społeczeństwo wobec rzeczywiście znacznej ofiarności wymagać ma prawo.

Mimo szczupłości zasobów Zarząd główny starał się jednak przychylnie załatwić liczne, ze wszystkich stron kraju nadchodzące prośby o zapomogi na budowę szkół, zasiłki na przyrządy i książki szkolne i subwencje dla czytelni. Oczywiście Zarząd główny wybierał prośby najbardziej zasługujące na uwzględnienie, a i tak tylko w niewielu przypadkach mógł przyjść z pomocą.

Przedewszystkiem wykonano poprzednią uchwałę i zakupiono nowych „czytanek“ dla szkół ludowych za kwotę 300 złr. Książki te według wykazu udzielonego przez Wysoką Radę szkolną krajową rozesłało lwowskie Koło męskie, wyręczając w tem Zarząd główny.

Koło w Gorlicach zezwolono użyć pozostałości kasowej na zakupno książek dla działalności szkolnej.

Koło w Suczawie postarało się, aby działalność szkolna polskiej narodowości pobierała naukę języka ojczystego. Koszta tej nauki, a mianowicie renumerację nauczyciela w kwocie 100 złr. opłaca Zarząd główny. Dla działalności tej Zarząd główny wysłał kilkanaście egzemplarzy historii polskiej, a członek Zarządu głównego p. Serweryn Udziela przesłał elementarze i książki do czytania.

Również Koło w Serecie przesłało elementarze i przyrzeczono pomoc materialną w zorganizowaniu nauki języka polskiego.

Wreszcie zaopatrzono bądź w książki i przybory naukowe, bądź w nagrody za pilność szkoły: w Delejewie, Dobczycach, Łackiej Woli, Rzepienniku Marciszewskim, Krakowcu i Wilamowicach. Gminie Łopon pod Wojniczem na potrzeby szkolne przyznano 50 złr. W książki zaopatrzono czytelnię w Karwinie na Śląsku i w Radziechowie. Czytelnię w Morawskiej Ostrawie wsparł Zarząd głów-

wny przez przystąpienie w charakterze członka z jednorazową wkładką w kwocie 20 złr.

Zapomogi na budowę szkół udzielono:

gminie Krzyszkowice (powiat Myślenicki) 100 złr.

„ Przyłęk (powiat Kolbuszowski) 100 złr.

„ Przemiwółki (powiat Żółkiewski) 100 złr.

„ Raciborsk (powiat Wielicki) 100 złr.

„ Maryampol (powiat Stanisławowski) 250 złr.

„ Jagodnik (powiat Kolbuszowski) 50 złr.

„ Reniów (powiat Brody) 200 złr.

„ Wojutycze (powiat Samborski) 100 złr.

„ Zborowice (powiat Grybowski) 100 złr.

Zarząd główny poruszył myśl wysłania działwy szkolnej na wystawę krajową we Lwowie. Myśl ta przyjęła się i wystawę w roku zeszłym zwiedziło 49 wycieczek, w których wzięło udział 6645 działwy. Zarząd główny z funduszów swoich wyasygnował jednak tylko kwotę 25 złr. na wycieczkę działwy szkolnej ze Śląska.

Pragnąc zapewnić byt *Miesięcznika pedagogicznego*, jedyne go na Śląsku wydawanego polskiego i nader pożytecznego pisma fachowego, Zarząd główny zaprenumerował 100 egzemplarzy i polecił rozsyłać je bezpłatnie nauczycielom ludowym na Śląsku, a w pewnej mierze także nauczycielom w Galicji.

Również celem wsparcia „Wydawnictwa groszowego imienia Tadeusza Kościuszki“ Zarząd główny zakupił książeczek tego wydawnictwa za 40 złr.

Jak wiadomo p. Erazm Jerzmanowski, subwencyonujący pismo ludowe *Lud polski*, w zeszłym roku przekazał to pismo Towarzystwu „Skoły ludowej“, przyrzekając zarazem, oprócz subwencji w kwocie 1000 złr. rocznie, prenumerować również 500 egzemplarzy. Zarząd główny zajął się zatem ułożeniem zarówno redakcyjnych, jak finansowych stosunków tego pisma. Wkrótce jednak przekonał się, że jak utrzymanie tego pisma wymagać będzie przez dłuższy czas, zwłaszcza w początkach, znaczniejszych nakładów, tak pismo to pożytecznem być może i mieć powodzenie wtedy tylko, gdy mu się nada pewien polityczny kierunek. Jakikolwiek byłby jednak duch tego pisma, działalność jego u jednych budziłaby sympatyę, u drugich niechęć. Wpływałoby to niewątpliwie w ten sam sposób na powodzenie i losy Towarzystwa, a polemika dziennikarska, jaką pismo prowadzićby musiało, odbiłaby się także na Towarzystwie, które mimowoli mogłoby się zobaczyć w pośrodku wiru walk politycznych, chociaż ze względu na cele swoje i na potrzebę skupiania około swej działalności jaknajszerszych warstw powinno stać i stoi po za sferą walk stronnich. Gdy nadto p. Erazm Jerzmanowski uznał za korzystniejsze sub-

wencję udzielaną *Polskiemu ludowi* przeznaczyć na budowę szkół. Zarząd główny postanowił rzec się prawa własności na rzecz p. J. J. Strokowej. Równocześnie jednak celem zapewnienia jej możliwości wydawania tego pisma, przyznał subwencję na ten rok w kwocie 300 złr. w formie prenumeraty 150 egzemplarzy, które wydawnictwo rozsyła pod adresami wskazanymi przez Zarząd główny.

Jak nadmieniliśmy i ten rok nie upłynął bez daru p. Erazma Jerzmanowskiego, któremu wręczyliśmy artystycznie wykonany dyplom na członka honorowego naszego Towarzystwa. Na budowę szkół ofiarował on kwotę 2000 złr., którą Zarząd główny przeznaczył na kupno gruntu pod szkołę w Białej. Z większych datków na budowę Szkoły w Białej wymienić tu musimy kwotę 1000 złr. złożoną przez Wielebnego ks. Jana Temple'a, dziekana bialskiego, kwotę 500 złr. w materyałach budowlanych, ofiarowanych przez p. Hermana Czecha, bialskiego marszałka Rady powiatowej i kwotę 500 złr., przyrzeczoną przez krakowską Radę miejską. Za dary te składamy publiczne podziękowanie pewni, że społeczeństwo polskie zapisze je w pamiętniku zasług dzielnych patriotów.

Zarówno ze stron władz szkolnych, jak przewielebnego duchowieństwa, właścicieli dóbr i mieszczaństwa doznaliśmy w tym roku tyle pomocy moralnej i materyalnej, że byłoby niewdzięcznością, gdybyśmy w tym miejscu nie złożyli szczerego podziękowania tym wszystkim, którzy czy to darami, czy kierownictwem przy budowach szkół, czy radą i pomocą w sprawach Towarzystwa wielkie położyli dla Towarzystwa naszego zasługi. Uczucia wdzięczności, jakie żywimy, podziela działwa szkolna i lud wiejski, który tak bardzo garnie się teraz do szkoły, i to przeświadczenie spełnionego obowiązku niech im starczy za szumne podziękowania i pochwały.

W dniu 1 sierpnia 1895 r. istniało Kół miejscowych 53. W ciągu okresu za który zdajemy sprawę, powstało pięć nowych Kół, a mianowicie: w Dobromilu, Turce pod Chyrowem, Serecie (na Bukowinie), Kolbuszowej i Zakopanem. Natomiast rozwiązało się Koło pań w Cieszynie. Wiadomość o tym fakcie przyjęliśmy z ubolewaniem, a nie mogliśmy przeszkodzić mu, ponieważ doniesiono nam o nim po zawiadomieniu władz rządowych, które uczyniono bez naszej wiedzy.

Niestety znaczna liczba Kół nie nadesłała sprawozdań za rok 1894 i w ogóle nie dała o sobie znaku życia. Są to Koła: męskie w Stanisławowie, Bukowińskie Koło pań w Czerniowcach, Koło męskie w Cieszynie i Koła miejscowe w Tarnowie, Wadowicach, Dolinie, Żywcu, Jordanowie, Milówce, Łańcucie, Brzeżanach, Mielcu, Dębicy, Myszynie, Gorlicach, Złoczowie, Tarnopolu, Oświęcimie, Magierowie, Jasle i Dąbrowie. Jest to bardzo smutny objaw braku poczucia obowiązków.

Obraz działalności Koła, który kreślimy, obejmuje ich działalność po koniec roku 1894.

Krakowskie Koło męskie zaraz na początku ubiegłego roku poniosło dotkliwą stratę przez śmierć skarbnika, jednego z najenergiczniejszych członków Zarządu, ś. p. Antoniego Ryszarda. Zarząd Koła zaprosił na opróżnione miejsce p. Eugeniusza Reinera, który chętnie przyjął obowiązki skarbnika.

Głównem zadaniem Koła było przysporzyć funduszków Zarządowi głównemu na projektowaną budowę szkół. W tym celu zaprowadził Zarząd puszki, których rozdano dwadzieścia kilka i książeczki cegiełkowe, których w obiegu było 120. Dochód z puszek przyniósł zaledwie 39 złr. 5½ centa. Z cegiełek wpłynęło 169 złr. 6 centów.

Koło męskie utrzymuje swoim kosztem bezpłatną czytelnię dla nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych, złożoną z 200 tomów. Zarząd Koła zajął się w roku ubiegłym przyjęciem i oprowadzeniem po mieście dzieci ze szkoły wielickiej, oraz powracających z wystawy lwowskiej Ślązaków. Przyszedł w pomoc szkołom: na Zwierzyńcu, w Rącznej i Rusocicach, asygnując na potrzeby szkolne pierwszej 30 złr., a dla dwóch następnych kupując książki szkolne. Na zakupno książek do czytelnii w Białej ofiarował Zarząd Koła 20 złr.

Liczba członków Koła wynosiła 588, nowych zapisało się w roku ubiegłym 60.

Dochód Koła zwiększył się znacznie, gdy bowiem w r. 1893 wynosił 719 złr., w r. 1894 stanowił sumę 934 złr. 26 ct.

Przez rok ubiegły odbyły się dwa Walne Zgromadzenia. Na dorocznem obrano Zarząd Koła, na nadzwyczajnem dnia 10 czerwca wybrano 11 delegatów na Walne Zgromadzenie Towarzystwa do Lwowa.

Koło pań w Krakowie rozwinęło w roku ubiegłym energiczną działalność w celu nagromadzenia znacznych funduszków na budowę szkoły polskiej w Białej.

Oprócz tej przewodniej myśli, urządziło szereg odczytów publicznych w sali Rady miejskiej, których odbyło się 11, koncert i przedstawienie w teatrze, z którego wpłynęło do Kasy Koła 432 złr.

Dochód z puszek zaprowadzonych przez Koło wynosił 318 złr. 86 ct., z której to kwoty 250 złr., Zarząd przeznaczył na otwarcie szkoły w Wolicy, jednej z nielicznych gmin pow. krakowskiego pozbawionej dotąd szkoły. Szkoła w Wolicy funkcjonuje od września 1894 r., rozwija się bardzo pomyślnie, kształcąc 60 dzieci, których postępy z końcem roku były zadawalniające.

Dnia 11 marca r. z. urządziło Koło wieczorek w Białej ku uczczeniu setnej rocznicy złożenia przysięgi przez Tadeusza Kościuszkę, z którego dochód przeznaczono na zawiązek funduszu budowy polskiej szkoły w tem mieście. Staraniem Koła pań powstało nowe Koło pań w Białej.

Na posiedzeniu wydziału Koła, p. Marya Siedlecka postawiła wniosek, ażeby wszystkie fundusze wpływające do kasy Koła pań obracać wyłącznie na projektowaną budowę szkoły w Białej. Wniosek przyjęto i rąco zabrano się do gromadzenia funduszków.

Rozesłano prowincjonalnym Kołom do sprzedaży książeczki z cegiełkami, z czego osiągnięto 630 złr. 30 ct. dochodu.

Dzięki staraniom i zabiegom pań urządzono na powyższy cel wieczorki w Zakopanem, Iwoniczu i Szczawnicy, które przyniosły Kołu znaczny dochód.

W grudniu r. z. wydano odezwę nawołującą do składek, urządzono raut i drzewko w połączeniu z loteryą fantową i koncertem, z czego osiągnięto 377 złr. 70 ct.

Podjęto myśl zawartą w odezwie Dra J. Bandrowskiego, aby dla uczczenia jubileuszu Dra Asnyka zbierać składki na szkołę w Białej imienia Adama Asnyka i w tym celu wydrukowano adres, na którym zbiera się podpisy wraz z datkami na szkołę w Białej.

Oprócz tego ufundował Zarząd Koła księgę pamiątkową założycieli szkoły polskiej w Białej, gdzie każdy najmniejszy dar notowany będzie.

Działalność Koła za rok ubiegły na tem się nie ogranicza.

Zarząd wydał jednodniówkę w 1000 egzemplarzach dla uczczenia rocznicy Kościuszkowskiej, oraz papier listowy z portretem bohatera.

Dnia 17 maja r. z. przybyła do Krakowa młodzież szkolną z Zabierzowa, Bronowic, Wieliczki i Bolechowic, w ogólnej liczbie 186 dzieci, podejmowano i oprowadzano po mieście, ukazując działwie narodowe pamiątki. Po zabawach w parku Jordana, obecny Jerzmanowski złożył na ręce sekretarki Koła pań 200 złr. na wysłanie dzieci do Lwowa, które to pieniądze na powyższy cel obrócono.

Następnie podejmowano działwę śląską, która pod przewodnictwem ks. Londzina, wracając ze Lwowa, zatrzymała się w Krakowie.

W Wolicy rozdano działwie szkolnej nagrody pilności w książkach i ubraniu.

Złożono podziękowanie p. Witoldowi Pruszkowskiemu, art. malarzowi, za wspaniały dar „Sielankę“, obraz ofiarowany na rzecz Koła.

Posiedzeń odbyto 12. Zarządowi głównemu przesłano na szkołę w Białej 2400 złr.

Koło męskie we Lwowie wraz z miejscowem Kołem pań miało w roku ubiegłym wiele trudu i zajęcia tak z powodu przybywających wycieczek młodzieży szkolnej dla zwiedzenia wystawy, jakoteż z powodu podejmowania delegatów wszystkich Kół naszego Towarzystwa, przybywających do Lwowa na Walne Zgromadzenie. W celu zaopiekowania się wycieczkami, zajęcia się przyjęciem, ugoszczeniem i oprowadzaniem po wystawie, utwo-

rzono Komitet, w skład którego weszli pp. Jan Kasprowicz, Karol Moniak, Gustaw Rent, Franciszek Żmudziński, oraz Zarząd Koła, a z pań: Marya Jeleniowa, Eulalia Koeppłowa, Anna Lewicka, Marya Łomnicka, Zdzisławowa Marchwicka, prezydentowa Mochnacka i Tadeuszowa Skałkowska. Dochody na kosztą przyjmowania działwy szkolnej czerpał Komitet ze składek zebranych we Lwowie, oraz przez Komitety prowincjonalne, które wraz z subwencją Rady miejskiej w kwocie 500 złr. przedstawiały pożądaną kwotę 7421 złr. 89 ct.

Z funduszków tych przyjęto 49 wycieczek i wyżywiono **6645** dzieci, które bawiły we Lwowie.

Pozostałą kwotę 318 złr. 68 ct. z pieniędzy zebranych przez Komitet, przeznaczono na szkołę polską P. P. Felicjanek w Uhnowie i na szkołę polską w Białej.

Ze spraw ważniejszych podjętych przez Koło wypada tu wspomnieć o przedsiębiorstwie sprzedaży zapalek przez automaty.

Zarząd rozporządza 6 automatami, które nabył za sumę 900 złr. Przedsiębiorstwo to przynosi czystego dochodu 50 złr. miesięcznie.

Koło, o ile fundusze pozwalały, rozsyłało szkołom polskie książki szkolne, przeznaczając takowe dla ubogiej działwy, polskiej narodowości.

Ogółem wysłano książek za 440 złr.

Tutaj należy się podziękowanie Zarządowi wydawnictw książek szkolnych za znaczny rabat 25 % udzielony przy zakupnie książek.

Członków liczy 409.

Koło pań we Lwowie w r. 1894 dla wszechstronniejszej działalności utworzyło z pomiędzy członków Zarządu 4 komisye: czytelnianą, szkolną, filantropijną i finansową, co niezmiernie ułatwiało czynności Zarządowi Koła. Z powodu znacznego napływu działwy szkół ludowych w r. z. na wystawę do Lwowa, utworzono Komitet, który zajmował się przyjęciem działwy.

Część gospodarczą objęła na siebie p. Łomnicka z gronem uproszonych pań. Panie Jeleniowa, Niedziałkowska, Lewicka i inne podjęły się starań o zniżenie cen wejścia i oprowadzały dzieci po wystawie. Koło na rzecz Komitetu ofiarowało z własnych funduszków 100 złr.

W ubiegłym roku, szkoła w Uhnowie utrzymywana przez P. P. Felicjanek, była głównem staraniem Koła pań.

Stosownie do życzenia Zarządu głównego ofiarowano na cele szkoły 250 złr., a za pośrednictwem Koła i posła Jędrzejowicza z Sejmu otrzymały Felicjanek na ten cel 300 złr.

Szkoła w Kozłowie otrzymała przybory naukowe, jako to: miary, wagi, liczydło i t. p. przedmioty.

Obdarowano ciepłem ubraniem dzieci szkolne: w Kulparkowie, Zniesieniu, Zamarstynowie, Kleparowie, Barszczowicach i Bóbrce.

Do szkół wiejskich w Juradach i Czaszynie wysłano materiały do robót dla dziewczynek i czuwano nad okolicznymi czytelniami ludowymi, zasilając je książkami.

Staraniem przewodniczącej p. Skałkowskiej powstała czytelnia w Hołosku pod Lwowem.

Odbyło Koło 30 posiedzeń.

Członków liczy około 1000.

Koło w Kołomyi w roku ubiegłym założyło bibliotekę w Ceniawie, zakupując 96 dzieł i oddając na użytek tamtejszej młodzieży. Powiększono liczbę książek w bibliotece ludowej przy Stowarzyszeniu Gwiazda. Z czytelnicy tej, posiadającej 191 dzieł, korzystało w przeciągu roku 428 osób.

Wydział ofiarował 10 zhr. na przyjęcie działu bukowińskiej, jadącej w czerwcu r. z. na wystawę do Lwowa.

Członków liczyło Koło 268.

Koło pań w Stanisławowie podjęło skwapliwie myśl wysyłki dzieci z miejscowego powiatu na wystawę do Lwowa. Postanowiono wysłać przynajmniej 50 dzieci i w tym celu zebrano 76 zhr., godząc się resztę kosztów pokryć z własnych funduszy.

Ze względu jednak na szerzącą się w okolicach Stanisławowa przez lipiec, sierpień i wrzesień epidemię, projektu wysyłki dzieci do Lwowa zaniechano, a pieniądze za zgodą ofiarodawców wcielono do funduszy Koła.

W celu zwiększenia funduszy Koła, urządzono dnia 24 maja 1894 r. przedstawienie teatralne, a dnia 16 grudnia r. z. jarmark gospodarczy, co przyniosło dochodu 504 zhr. 54 ct.

Koło stara się wszelkimi siłami o zebranie funduszy potrzebnych na budowę szkoły polskiej w jednej z gmin powiatu stanisławowskiego.

Najlepsze warunki po temu przedstawia gmina Jeziorko, a fundusze na ten cel zebrane przez Koło, wynoszą 1228 zhr., które złożono na książeczkę kasy oszczędności.

Zarząd oprócz tego przyszedł z pomocą w roku ubiegłym: gminie Delejów, przesyłając książek i przyborów szkolnych za sumę 40 zhr. 95 ct.; szkole w Jezupolu, zakupując przyborów szkolnych za 11 zhr. 50 ct. i szkole żeńskiej w Stanisławowie, udzielając na zakupno odzieży dla biednych dziewcząt 15 zhr.

W czerwcu r. z. podejmował Zarząd skromnie a serdecznie 150 dzieci, które z Czerniowiec i Kołomyi przejeżdżały na wystawę.

W sprawach i uroczystościach, obchodzących całe społeczeństwo polskie, Koło zawsze brało żywy udział.

Z końcem roku liczyło Koło 218 członków.

Koło pań w Przemyśle nadzwyczaj starannie prowadziło w roku ubiegłym bezpłatną czytelnię i wypożyczalnię książek.

Obrót książek za czas od dnia 15 marca r. z. do 31 grudnia wynosił 2641 pożyczonych dzieł. Czytelnia posiadała 6 pism

peryodycznych. Na gorące uznanie zasługuje zwyczaj głośnych czytań i samodzielnych popularnych odczytów, których odbyło się w roku zeszłym 14.

Obchód Kościuszkowski urządzony w Czytelni dnia 1 kwietnia, uświęcony został rozdaniem przez Komitet 200 pamiątkowych broszur o Kościuszcze, oraz biletów na przedstawienie amatorskie „Kościuszek pod Racławicami“, które pochodziły z daru miejscowego Towarzystwa dramatycznego.

Koło udzieliło bezprocentowej pożyczki w kwocie 100 złr. Radzie szkolnej w Szechyniach na utrzymanie budynku szkolnego; rozdzieliło 20 świtek i tyleż par butów między ubogą dziatwę szkolną w Sufeczynie; udzieliło 20 złr. 81 ct. na kupno odzieży i książek dla niezamożnej dziatwy szkolnej; a podczas egzaminu rozdzielało przez swe delegatki nagrody pilności w Szechyniach i w szkole im. Konarskiego w Przemyśle.

Koło biorąc inicjatywę w zawiązaniu Komitetu wysyłki dziatwy na wystawę do Lwowa — było duszą tego projektu, który dzięki poparciu osób zacnych i ożywionych duchem obywatelskim powiódł się nader pomyślnie, umożliwiając 473 osobom zwiedzenie wystawy.

Za tak świetny rezultat należy się szczere podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, a zwłaszcza Szanownej Radzie powiatowej i Szanownej Radzie miejskiej przemyskiej, oraz przewodniczącemu Komitetu księciu Władysławowi Sapieże.

Bolesną stratę poniosło Koło i całe Towarzystwo przez śmierć ś. p. Stefani Tur Przedrzymirskiej, członka miejscowego Wydziału i Zarządu głównego, która nie szukając rozgłosu, gorliwie, moralnie i materialnie popierała cele naszego Towarzystwa.

Ś. p. Przedrzymirska zapisała Kołu kwotę 1000 złr. i cenny swój księgozbiór.

Członków Koło liczyło 336.

Koło pań w Stryju rozdało nagrody pilności dziatwie szkolnej w Stryju, Skolem i Lubieńcach. Celem zwiększenia funduszów Koła, urządzono koncert w „Olszynie“.

Ofiarowano do biblioteki szkoły żeńskiej w Stryju szafę na książki i udzielono jedną nagrodę w kwocie 25 złr. nauczycielce ludowej.

Główne starania Koła skierowane zostały ku utworzeniu szkoły ludowej w Chromohorbie.

Posiedzeń odbyło Koło dwa.

Członków liczy 254.

Koło w Ciężkowicach. W celu utrzymania pomiędzy członkami łączności i zapału dla celów Towarzystwa, Zarząd skierował wszystkie usiłowania swoje ku temu, aby obficie zaopatrzyć w książki czytelnię Koła.

Owocem tych starań powstała biblioteczka, złożona z 470 dzieł w 811 tomach, przedstawiających wartość około 400 złr. Większa część książek jest darem różnych osób i instytucyj. Wypożyczalnia funkcyonuje wzorowo pod kierunkiem bibliotekarza p. Stanisława Japy, czego dowodem, że w drugim półroczu wypożyczono 1477 książek. Księgozbiór mieści dzieła: naukowe, beletrystyczne i ludowe.

Na szkołę polską w Białej, na ręce Koła pań w Krakowie przesłano 20 złr. 84 ct.

Członków liczy Koło 61.

Koło w Nowym Targu również jak poprzednie i z tych samych pobudek, gorąco opiekowało się biblioteką. Zakupiono 48 tomów książek za 54 złr. 15 ct., wzbogacając tem miejscowy księgozbiór. W przeciągu niecałych 10 miesięcy wypożyczono 1540 książek.

Staraniem Zarządu wysłano na Wystawę do Lwowa 5 ubogich uczniów miejscowej szkoły przemysłowej pod opieką dra Geisslera. Koszt tej wycieczki wynosił 70 złr., z czego 50 złr. ofiarował hr. Wł. Zamoyski, a 20 złr. dołożyło Koło.

W setną rocznicę bitwy pod Racławicami urządziło Koło wieczorek, który przyniósł dochodu 30 złr. 25 ct.

Z rozsprzedaży biletów na festynie w ogrodzie miejskim, uzyskano 8 złr. 50 ct.

Od gminy m. Nowy Targ otrzymało Koło subwencję 50 złr., a od Rady powiatowej 25 złr. z zastrzeżeniem, żeby kwoty te użyte zostały wyłącznie na cele miejscowego Koła. Przeznaczono ten fundusz na bibliotekę. Posiedzeń odbyło 6. Członków liczy Koło 38.

Koło w Rzeszowie w roku ubiegłym starało się głównie o zwiększenie liczby członków, którą doprowadzono do cyfry 150.

Nieświetny rezultat finansowy Koła da się tem wyłomaczyć, że przez rok cały zbierano w Rzeszowie składki na gimnazjum w Cieszynie, dokąd odesłano 1000 koron.

Koło w Nowym Sączu w przeciągu roku odbyło 3 posiedzenia. Zarząd gorliwie zajmuje się zbieraniem funduszków na budowę szkoły w Naściszowej.

Na ułatwienie zwiedzenia wystawy we Lwowie, udzielono biednym, a pilnym uczniom szkół ludowych 100 złr.

Członków liczyło Koło 177.

Koło w Kałuszu odbyło 3 posiedzenia walne i 2 posiedzenia Zarządu.

Zajmowano się rozsprzedażą książeczek z cegiełkami na budowę szkoły polskiej w Białej i zbieraniem podpisów na adres w celu oddania hołdu Adamowi Asnykowi.

Ofiary osiągnięte przy podpisywaniu arkuszy hołdowych przeznaczone zostały na szkołę w Białej.

Członków liczyło Koło 75.

Koło w Suczawie (na Bukowinie) po wielu trudnościach napotykanym u miejscowych władz uzyskało wreszcie po-

z wolenie udzielania dziatwie w miejscowej szkole ludowej nauki języka polskiego.

Na naukę tę nadobowiązkową uczęszczało **98** dzieci.

Na posiedzeniu Wydziału dr. Edmund Frisch postawił wniosek starania się u Rady szkolnej, żeby we wsi „Bulaja“, oddalonej 4 kilometry od miasta, powstała szkoła jednoklasowa polska.

Wież ta tworzy kolonię Mazurów — dzieci potrzebujących nauki znajduje się przeszło 50.

Koło liczy 50 członków.

Koło w Sieniewie starania swe skierowało głównie do utrzymania i zwiększenia czytelni założonej staraniem Koła.

Koło pań w Suchej dzięki energii prezesowej i sekretarki pani i panny Gawlik, należy do tych niewielu Kół, które pod względem administracyjnym wzorowo są prowadzone.

Z nadsyłanych punktualnie sprawozdań widzimy, że w roku ubiegłym zasiłił Zarząd nowemi książkami biblioteczkę szkolną w gminie Grzechyni.

Dzięki ofiarności hr. Branickiej, zaopatrzył Wydział 38 dzieci w ciepłe ubrania i bieliznę.

Dla najbiedniejszych dziewcząt, uczęszczających do miejscowej szkoły w Suchej, zakupił Zarząd materyał w do szycia, a w końcu r. z. rozdał uszytą bieliznę pomiędzy najuboższą dziatwę.

Na popisach w miejscowej szkole i okolicznych, uproszone panie rozdawały pomiędzy dzieci nagrody pilności, przeważnie życiorysy Kościuszki z przypomnieniem setnej rocznicy r. 1794.

Członków liczy Koło 99.

Koło Pań w Śniatynie urządziło w r. z. wycieczkę grona dziatwy miejscowej na Wystawę do Lwowa, pokrywając koszta częścią z własnych funduszów, częścią ze składek publicznych. Dziećmi zaopiekowała się z troskliwością macierzyńską p. Janina Marczyńska, która też poniosła część wydatków wysyłki dziatwy.

Dnia 15 grudnia r. z. urządził Zarząd wieczorek muzyczno-deklamacyjny ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza. Czystego dochodu osiągnięto z wieczorku 39 złr. 64 ct., z czego połowa przypadła miejscowemu Towarzystwu muzyki mieszczańskiej.

Rozmieszczono 4 puszki do zbierania ofiar na cele Towarzystwa. W ciągu roku odbyto 6 posiedzeń.

Członków liczy Koło 46.

Koło pań w Sanoku rozwinęło gorliwą działalność w celu wysyłki młodzieży szkolnej na Wystawę do Lwowa. Starania znakomitym rezultatem uwieńczone zostały, gdyż zebrane fundusze pozwoliły na wysłanie przeszło **200** dzieci.

W roku ubiegłym Zarząd udzielił nagrody nauczycielom szkół ludowych, odznaczającym się gorliwością, oraz obdarowywał młodzież szkolną przyborami naukowymi.

Za gorliwe i staranne prowadzenie czytelní w Olchowcach ofiarowano nauczycielowi tamtejszemu p. Antoniemu Poliwcze dzieła Adama Mickiewicza.

Na egzamina doroczne do Wielkich Stróż i Nowosielec wysłano delegatki z nagrodami za pilność.

Przewodnią myślą Koła na przyszłość są starania osiągnięcia środków na wybudowanie szkoły z językiem wykładowym polskim w okręgu sanockim.

Członków liczy Koło 110.

Koło w Tarnobrzegu odbyło w ciągu roku ubiegłego 6 posiedzeń, podczas obchodów Kościuszkowskich brało udział w uroczystem nabożeństwie.

Członków posiada 75.

Koło w Krzeszowicach rozmaitymi sposobami starało się o przysporzenie funduszków Towarzystwu i obudzenie zainteresowania pomiędzy swoimi członkami.

Staraniem Koła i kosztem 115 złr. wysłano na wystawę do Lwowa 10 chłopców najpilniejszych miejscowej szkoły, pod przewodnictwem nauczyciela p. Stanisława Polaczka.

Delegaci Koła uczestniczyli na egzaminach w szkołach: w Rudawie, Krzeszowicach, Rudnie, Woli Filipowskiej, Tenczynku, Nawojowej Górze, rozdając wszędzie nagrody pilności.

Na przedstawienie „Jasełek“ asygnował Zarząd zajmującemu się urządzeniem tychże p. Stanisławowi Polaczkowi kwotę 100 złr.

Komitet przedstawień wywiązał się z zadania w ten sposób, że wręczył Zarządowi po nad pożyczoną kwotę 110 złr. 32 ct., a nadto inwentarz wartości 178 złr. 5 ct.

Z czystego zysku przeznaczył Zarząd Koła 60 złr. 32 ct. na ciepłe ubranie dla biednej dziatwy szkolnej.

Za rzetelne zasługi koło urządzenia wieczorków i przedstawień jasełkowych należy się serdeczne podziękowanie p. Stanisławowi Polaczkowi.

Czysty dochód z „Jasełek“ w kwocie 50 złr. przeznaczył Zarząd na budowę szkoły polskiej w Białej.

W ciągu roku odbyło 10 posiedzeń.

Członków liczy Koło 75.

Koło w Drohobyczu głównie starania swe zwróciło ku utrzymaniu czytelní w Stebniku i Rychcicach, dokupując w tym celu nowe książki dla użytku powyższych bibliotek.

Zarząd brał udział w miejscowych uroczystościach Kościuszkowskich, podczas których przewodniczący p. Leon Wiśniewski rozdał pomiędzy członków czytelní znaczną liczbę książeczek odpowiedniej treści.

W ciągu roku odbyło 9 posiedzeń.

Członków liczy Koło 80.

Koło w Radziechowie zajęte było w roku zeszłym utworzeniem i otwarciem czytelní w Majdanie Starym, czemu

Zarząd główny przyszedł z pomocą, przesyłając książek za 20 złr. Osobny Komitet z łona członków miejscowego Koła zajął się wysyłką dzieci szkolnych z okolicy na wystawę lwowską.

Wysłano 106 dzieci pod przewodnictwem 6 nauczycieli i sekretarza Koła p. Władysława Schustra. Koszt wycieczki wynosił około 500 złr., na co Zarząd wyasygnował 33 złr.

W celu powiększenia funduszków Koła, urządzono wieczorek Mickiewiczowski, który przyniósł czystego dochodu 96 złr. Oprócz tego Koło zajmowało się rozsprzedażą papierów listowych z firmą Towarzystwa i książeczek z cegiełkami, oraz umieszczono 8 puszek do zbierania składek.

Koło liczyło 54 członków.

Koło w Wieliczce odbyło 5 posiedzeń. W celu powiększenia funduszków urządzono przedstawienie amatorskie, z którego wpłynęło 55 złr. dochodu.

Koło ofiarowało miejscowemu Zarządowi szkół 45 złr. na sprawienie obuwia ubogiej diatwie.

Członków liczyło Koło 40.

Koło w Oświęcimie otworzyło dnia 15 lutego r. z. czytelnię i wypożyczalnię, w której oprócz książek znajdowało się 13 czasopism.

Początkowo działalność swoją uwydatniało na zewnątrz udziałem w uroczystościach i obchodach, z których zasługuje na zaznaczenie obchód Kościuszkowski, urządzony dnia 15 kwietnia dla okolicznego ludu, na którym rozdzielono książki i upominki.

Od czasu wyjazdu w połowie roku zeszłego przewodniczącego p. Dra Wł. Lewickiego, Koło nie nadesłało nam ani jednego sprawozdania ze swojej działalności.

Koło w Karwinie (na Śląsku) założyło dnia 27 maja r. z. czytelnię i wypożyczalnię książek polskich, o utrzymanie i zwiększenie której miejscowy Zarząd głównie się stara, doznając w tym kierunku pomocy ze strony Zarządu głównego.

Koło pań w Białej, istniejące od maja r. z., założyło biblioteczkę dla użytku młodzieży polskiej.

Członków liczy 53.

Koło w Samborze celem zwiększenia funduszków urządziło 4 przedstawienia Jasełek, które bardzo udanie wykonane przez uczniów miejscowej szkoły 6 klasowej, pod kierownictwem p. Urbanyi'ego, przyniosły Kołu czystego dochodu 93 złr. 68 ct. Z kwoty tej przeznaczył Zarząd na rzecz ubogich uczniów miejscowej szkoły 63 złr. 53 ct., które wręczył p. Hawrotowi, kierownikowi szkoły.

Członków liczy Koło 107.

Koło w Dobromilu zatwierdzone dnia 2 czerwca r. z., do końca roku miało dochodu 32 złr.

Członków liczy 35.

Koło w Turce pod Chyrowem od początku swego istnienia rozwinęło energię, która pozwoliła mu w stosunkowo krótkim czasie osiągnąć znakomite rezultaty.

Główna uwaga i starania skierowane zostały na czytelnię ludową. Biblioteka liczy 375 tomów.

Dnia 5 sierpnia r. z. urządzono tombolę na rzecz wysyłki młodzieży szkolnej na wystawę do Lwowa. Osiągnięty dochód 270 złr. pozwolił na wysłanie 20 dzieci pod opieką 2 nauczycieli.

Dochód Koła wynosił 115 złr. 65 ct. Czytelnia rozporządzała funduszem 74 złr. 17 ct.

Członków liczy Koło 106.

Koło w Serecie (na Bukowinie) utworzyło się dnia 8 lipca r. z. Do końca roku odbyto 4 posiedzenia. Wydział starał się głównie u władzy o wprowadzenie nauki języka polskiego dla dzieci polskich w Serecie. Starania uwieńczone zostały skutkiem pomyślnym.

W ostatnim roku szkolnym, w szkole dziewcząt pobierało naukę języka ojczystego 60 dziewcząt; następnie pozwoliła władza na udzielanie w szkole chłopców nadobowiązkowej nauki języka polskiego, z której korzystało 53 chłopców.

Koło opłaca samo tę naukę, ale przeciw temu orzeczeniu wniosło rekurs do ministerstwa oświaty.

W każdym razie, dzięki energii miejscowego Zarządu, a zwłaszcza gorliwym staraniom przewodniczącego p. Dra Antoniego Zająca, nauka języka ojczystego dla dzieci polskich w Serecie już się rozpoczęła. Nauka tak dla chłopców, jako i dziewcząt odbywa się w ten sposób, że dzieci podzielono na 2 oddziały.

Do pierwszego należą te, które nie umieją po polsku nic, do drugiego nieco już zaawansowane w nauce.

Każdy oddział uczy się po 2 godziny tygodniowo, — pożądanę jest, aby w przyszłości liczbę godzin nauki zwiększyć.

Chłopców, pierwszy oddział uczy p. Böhmer, drugi katecheta ks. Kostkiewicz (honorowo). Dziewczętom udziela nauki w pierwszym oddziale dyrektorka p. Turabanowicz, w drugim p. Wąbilowicz.

Członków liczy Koło 87.

Koło w Kolbuszowej zorganizowane dnia 22 września r. z. liczyło członków 21.

Koło w Zakopanem w życie wprowadzone z końcem roku zeszłego, postanowiło oprócz jednania członków i przysparzania funduszków Zarządowi głównemu, zająć się również miejscowymi potrzebami.

Ofiarnością w tym kierunku odznacza się hr. Wł. Zamoyski, któremu za to należy się serdeczne podziękowanie.

Pomiędzy wycieczkami na wystawę do Lwowa znajdowała się wycieczka i z Zakopanego.

Skreślony powyżej obraz działalności Kół na podstawie nadesłanych sprawozdań, dając pewne pojęcie o czynnościach Towarzystwa, nie wyczerpuje jednak całej działalności Towarzystwa „Szkoły ludowej”.

Wiele z Kół pomimo upomnień ze strony Zarządu głównego nie zdażyło wygotować na oznaczony czas sprawozdań, przeto o działalności ich zamilczeć musimy, a trudno przypuścić, ażeby przez rok ubiegły nie dla dobra publicznego nie zdziałały. Inne, walcząc z miejscowymi trudnościami i apatyą mieszkańców narażone były na to, że każda myśl rzucona ze strony Zarządu Koła w celu ożywienia i zespolenia miejscowych członków, dla braku poparcia i obojętności na sprawy publiczne — pozostawała martwą literą.

W każdym razie, w porównaniu z rokiem 1893 działalność Kół znacznie się wzmogła, objęła szersze horyzonty, a chociaż odsłoniły się nowe braki, którym zaradzić na razie nie można — to przecież przy usilnej pracy Kół i poparciu szlachetnych, a bezinteresownych usiłowań ze strony społeczeństwa, ufać należy, że im się powoli zaradzić potrafi.

Spodziewamy się, że pozostałe Koła ożywione dobrym przykładem Kół, o działalności których wspominamy, w przyszłości nie będą na uboczu, ale stając w szeregach wspólnej pracy, z końcem roku wykażą się pomiędzy pracownikami na ojczystym łanie.

Dr. Lesław Boroński

Sekretarz.

Dr. Adam Asnyk

Przewodniczący.

III.

SKŁAD ORGANÓW TOWARZYSTWA.

Zarząd główny: ¹⁾

Prezes:

Dr. Adam Asnyk (1896).

Zastępca Prezesa:

Jan Skirliński (1895).

Sekretarze:

Dr. Lesław Boroński (1895).

Dr. Ernest Adam (1896).

Skarbnicy:

Michał Gołąb (1895).

Michał Danielak (1896).

Członkowie:

Dr. Ernest Bandrowski (1895).

Józef Parczyński (1896).

Ks. Tadeusz Chromecki (1896).

Eliza Pareńska (1895).

Walery Eljasz (1895) ²⁾.

Dr. Wincenty Tarłowski (1895) ³⁾.

Antoni Górnisiewicz (1897).

Seweryn Udziela (1895).

Ks. Józef Kufel (1896).

Jan Wojtyga (1897).

Józef Łokietek (1897).

Edward Żuliński (1897).

Rada nadzorcza:

Przewodniczący:

Dr. August Sokołowski.

Zastępca Przewodniczącego:

Józef Opieński.

¹⁾ W myśl §. 21. ustępu 3. statutu, co roku ustępuje jedna trzecia część członków Zarządu. Przy każdym nazwisku oznaczyliśmy zatem rok, w którym każdy członek ustępuje.

²⁾ Powołany przez Zarząd główny w zastępstwie wybranego przez Walne Zgromadzenie p. Ignacego Drewnowskiego, który wskutek przeniesienia do Lwowa z Wydziału ustąpił.

³⁾ Powołany w zastępstwie na miejsce zmarłej śp. Stefanii Przedzrymirskiej.

Sekretarz:

Władysław Turski.

Członkowie:

Przemysław Kotarski.

Dr. Adam Doboszyński ¹⁾.

Sąd rozjemczy:

Mieczysław Pawlikowski.

Dr. Ferdynand Weigel.

Dr. Gabryel Sysak.

Dr. Ludwik Wiszniewski.

Tadeusz Romanowicz.

Urzędnik Zarządu głównego:

Mieczysław Offmański.

¹⁾ Wybrany zastępczo w miejsce prof. Dr. Baudouin¹⁾ de Courtenay, który wyboru nie przyjął.

IV.

SPIS KÓŁ MIEJSCOWYCH I ICH ZARZĄDÓW.¹⁾

1. Koło męskie w Krakowie,

założone dnia 13-go marca 1892 roku.

Przewodniczący ks. Tadeusz Chromecki, zast. przew. Kazimierz Bartoszewicz, sekretarz Wincenty Sawiński, zast. sekr. Dr. Stanisław Hyżycki, skarbnik Eugeniusz Reiner, zast. skarbnika Dr. Jan Szaflarski.

2. Koło Pań w Krakowie,

założone dnia 18-go maja 1892 roku.

Przewodnicząca Idalia Pawlikowska, zast. przew. Eliza Pareńska, sekretarka Marya Siedlecka, zast. sekret. Kazimiera Bujwidowa, skarbniczka Leontyna Owczarkiewicz, zast. skarb. Eufrozyna Chmurska.

Do Wydziału należą pp.: Bałucka, Dąbrowska, Łobaczewska, Kohnowa, Kotarbińska, Maciejowska, Karolowa Pieniążkowa, Raczyńska, Schoenowa, Ponikłowa i Wiszniewska.

3. Koło Pań we Lwowie,

założone w kwietniu 1892 roku.

Przewodnicząca Jadwiga Skalkowska, zast. przew. Marya Jeleniowa i Wiktorya Niedziałkowska, sekretarka Bogumiła Czechowiczowa, zast. sekr. Stanisława Grossówna, skarbniczka Stanisława Bieńkowska, zast. skarb. Jadwiga Ibijańska.

4. Koło męskie we Lwowie,

założone dnia 20-go maja 1893 roku.

Przewodniczący Prof. Dr. August Balasits, zast. przew. Dr. Aleksander Lisiewicz i Michał Lityński, sekretarz Celestyn Podlew-

¹⁾ Uwzględniamy wszystkie zmiany, zaszłe w łonie Zarządów aż po 1 sierpnia r. 1895.

ski, zast. sekr. Karol Moniak, skarbnik Dr. Maksymilian Liptay, zast. skarb. Maryan Linde i Jan Pieracki.

6. Koło w Kołomyi ¹⁾,

założone dnia 3 kwietnia 1892 roku.

Przewodniczący Dr. Gabryel Sysak, zast. przew. Michał Kusionowicz, sekretarka Zofia Niewiadomska, zast. przew. Leokadya Miziewiczowa, skarbnik Wiktor Sedlaczek, zastępca skarbnika Dr. Jaworski.

6. Koło męskie w Stanisławowie,

założone 3 maja 1892 r.

Przewodniczący Dr. Henryk Zathay, zast. przew. Dr. Edmund Lorch, sekretarz Eugeniusz Skliwa, zast. sekr. Marceli Machnowski, skarbnik Michał Rembacz, zast. skarb. Dr. Maryan Ostafiński.

7. Koło Pań w Stanisławowie,

założone 3 maja 1892 r.

Przewodnicząca Wilhelmina Nemetzowa, zast. przew. Paulina Ostafińska, sekretarka Anna Gąsowska, zast. sekr. Aniela Chlebowska, skarbniczka Paulina Zatheyowa, zast. skarb. Knorekowa.

8. Bukowińskie Koło Pań w Czerniowcach.

założone 15 maja 1892 roku.

Przewodnicząca Grzegorzowa Bohdanowiczowa, zast. przew. Józefowa Wiśłocka i Karolowa Witkowska, sekretarz Klemens Kołakowski, skarbniczki: Arturowa Wellesowa i Kazimierzowa Węglewska.

6. Koło Pań w Przemyślu.

założone dnia 26-go maja 1892 roku.

Przewodnicząca Hermina Rokicka, zast. przew. Jadwiga Wysocka, sekretarka Wincenta Tarnawska, zast. sekr. Barbara Schultzowa, skarbniczka Przemysława Jaworska, zast. skarb. Zofia Koczyrkiewiczowa.

10. Koło w Tarnowie.

założone dnia 29 maja 1892 roku.

Przewodniczący, zast. przew. Ignacy Chylewski, sekretarz Aleksander Pawłowski, zastępca sekr. Franciszek

¹⁾ Koła po za Krakowem i Lwowem zamieszczamy w porządku jak powstały.

Winkowski, skarbnik Dr. Adolf Wolfram, zastępca skarb. Szczesny Zaremba.

11. Koło Pań w Stryju,

założone 31-go maja 1892 roku.

Przewodnicząca Józefa Serkowska, zast. przew. Konstancja Rawicz Lewicka, sekretarka Martiniówna, zastępczynie sekr. Teresa Bourghard i Eugenia Niebieszczańska, skarbniczka Ludwika Opolska.

12. Koło męskie w Cieszynie,

założone w maju w 1892-gim roku.

Przewodniczący, sekretarz Hilary Filasiewicz, skarbnik Sikora.

13. Koło w Wadowicach,

założone w maju 1892-gim roku.

Przewodniczący Dr. Jan Iwanicki, zast. przew. Seweryn Arzt, sekretarz Michał Frąckiewicz, zastępca sekr. Dr. Maryan Homme, skarbnik Dr. Mieczysław Gedl, zast. skarb. Jan Macudziński.

14. Koło w Ciężkowicach,

założone dnia 12 czerwca 1892 roku.

Przewodniczący Michał Huza, sekretarz Dr. Szczepan Mikołajski, zast. sekr. Jan Kozakiewicz, skarbnik Edmund Gołombiowski, bibliotekarz Stanisław Japa, zast. bibl. Józef Chmura.

15. Koło w Dolinie,

założone dnia 12 czerwca 1892 roku.

Przewodniczący Dr. Józef Peters, zast. przew. Marya Wierzbicka, sekretarka Helena Hlawaty, zast. sekr. Tomasz Zaborniak, skarbnik Wincenta Berwid, zast. skarb. Seweryn Iwanicki.

16. Koło w Nowym Targu,

założone dnia 23 czerwca 1892 roku.

Przewodniczący Dr. Antoni Piotrowski, zast. przew. Dr. Ernest Geissler, sekretarz Franciszek Rysiewicz, zast. sekr. Kornelia Loriówna, skarbniczka Izabela Liberakowa, zast. skarb. Wysoczański, bibliotekarz Aniela Łojasiewicz, zast. bibl. Massatsch.

17. Koło w Żywcu,

założone dnia 2 lipca 1892 roku.

Przewodniczący Dr. Franciszek Miodoński, zast. przew. Dr. Maryan Udziela, sekretarz Czesław Obtulowicz, zast. sekr. Stanisław Rosół, skarbnik Władysław Niemczynowski, zast. skarb. Kazimierz Kopczyński.

18. Koło w Rzeszowie,

założone dnia 13 lipca 1892 roku.

Przewodniczący Dr. Wiktor Zbyszewski, zast. przew. Kamila Mossorowa, sekretarz Michał Luśniak, zast. sekr. Klementyna Arvayowa, skarbnik Jakób Kostkiewicz, zast. skarb. Kazimiera Wędkiewiczowa.

19. Koło w Jordanowie.

założone dnia 19 lipca 1892 roku.

Przewodniczący Władysław Chodorowski, sekretarz Wincenty Łabuda, skarbnik Dr. Wiktor Kutrzeba.

20. Koło w Milówce,

założone dnia 19 października 1892 roku.

Przewodniczący Dr. Roman Grabowski, zast. przew. Dr. Mieczysław Kicki, sekretarz Teodor Edmund Kasperek, zast. sekr. Michał Sekunda, skarbnik Antoni Jamka, zast. skarb. Stanisław Majka.

21. Koło w Nowym Sączu,

założone dnia 3 grudnia 1892 roku.

Przewodniczący Włodzimierz Zborowski, zast. przew. Ks. Władysław Dutkiewicz, sekretarz Tadeusz Hnet, zast. sekr. Józef Kwiatkowski, skarbnik Roman Pisz, zast. skarb. Józef Jakubowski.

22. Koło w Kałuszu,

założone dnia 19 grudnia 1892 roku.

Przewodniczący Dr. Adolf Wurst, zast. przew. Dr. Mieczysław Stanecki, sekretarz Wacław Skulski, zast. sekr. Władysław Bogdanowicz, skarbnik Stanisław Hellebrand, zast. sekr. Ks. Kazimierz Łoziński.

23. Koło w Łańcucie,

założone w grudniu 1892 roku.

Przewodniczący Antoni Hanusz, zast. przew. Filip Kahane, sekretarz Bolesław Dzieciolowski, zast. sekr. Józef Gawęł, skarbnik Bolesław Zardecki.

24. Koło męskie w Białej,

założone w styczniu 1893 roku.

Przewodniczący Edmund TrojnarSKI, sekretarz Kaasiel Roth,
skarbnik Antoni Klimezyk.

25. Koło w Brzeżanach,

założone w lutym 1893 roku.

Przewodniczący Szczęśny Barzykowski, zast. przew. Karol
Morawitz, sekretarz Czesław Wójcicki, zast. sekr. Józef Bielawski,
skarbnik Ferdynand Marosch, zast. skarb. Stefania Dąbrowska.

26. Koło w Mielcu,

założone 5 marca 1893 roku.

Przewodniczący Zygmunt Jaworski, sekretarz Droba, skarbnik
Antoni Fibich.

27. Koło w Suczawie,

założone 5 marca 1893 roku.

Przewodniczący Ks. Józef Cewe, zast. przew. Aleksander
Koczyński, sekretarz Kacper Szylecki, zast. sekr. Leopold Biszof,
skarbnik Edward Sworakowski, zast. skarb. Jędrzej Aliśkiewicz.

28. Koło w Dębicy,

założone dnia 12 marca 1893 roku.

Przewodniczący Czesław Łoziński, zast. przew. Henryk Zan-
derer, sekretarz Feliks Gajewski, zast. sekr. Jan Neugebauer, skar-
bnik Hermann Weiss, zast. skarb. Dr. Sydon Friedberg.

29. Koło w Sieniawie,

założone dnia 19 marca 1893 roku.

Przewodniczący Feliks Majewski, zast. przew. Ks. Tomasz
Włazowski, sekretarz Ks. Marceli Kozak, zast. sekr. Myszkowski,
skarbnik Wiemuth, zast. skarb. Floryan Gurdziel.

30. Koło w Muszynie,

założone dnia 26-go marca 1893 roku.

Przewodniczący Józef Muck, zast. przew. Hipolit Matukie-
wicz, sekretarz Adam Madeyski, zast. sekr. Wojciech Kowalski,
skarbnik Karol Grabowski, zast. skarb. Ferdynand Hellstein.

31. Koło Pań w Suchej,

założone dnia 8-go maja 1893 roku.

Przewodnicząca M. Gawlikowa, zast. przew. M. Bielecka, sekretarka Marya Gawlikowa, zast. sekr. Marya Drapellówna, skarbnik Maszewski, zast. skarb. Leona Bierkowska.

32. Koło w Gorlicach,

założone dnia 1-go czerwca 1893 roku.

Przewodniczący Stefan Meus, zast. przew. Jan Ciejka, sekretarz Ks. Gabryel Kraus, zast. sekr. Karol Skwarczowski, skarbnik Marceli Wiśniowski, zast. skarb. Feliks Racieski.

33. Koło Pań w Śniatynie,

założone dnia 10 czerwca 1893 roku.

Przewodnicząca Ewelina Krzysztofowicz, zast. przew. Leontyna Schulcówna, sekretarz Mieczysław Mistat, zast. sekr. Marya Tylawska, skarbniczka Ludmiła Dąbrowicka.

34. Koło Pań w Sanoku,

założone dnia 12 czerwca 1893 roku.

Przewodnicząca Teodozja Drewińska, zast. przew. Adamczykowa, sekretarka Karolina Rissowa, zast. sekr. Ewa Łobaczewska, skarbniczka Helena Baumanowa, zast. skarb. Zefiryna Plezowska.

35. Koło Pań w Złoczowie,

założone dnia 17 czerwca 1893 roku.

Przewodnicząca Sydonia Allscherowa, zast. przew. Wilhelmina Niedźwiecka, sekretarka Tadeuszowa Strzelecka, zast. sekr. Józef Gay, skarbnik Franciszek Dębicki, zast. skarb. Kazimiera Michalczewska.

36. Koło w Tarnobrzegu,

założone dnia 29 lipca 1893 roku.

Przewodniczący Leonard Czynciel, zast. przew. Dr. Walery Momidłowski, sekretarz Józef Sroka, zast. sekr. Antoni Szpunar, skarbnik Franciszek Ogorzały, zast. skarb. Madejski.

37. Koło w Krzeszowicach,

założone dnia 3 sierpnia 1893 roku.

Przewodniczący Stanisław Gustawski, zast. przew. Wojciech Pawlikowski, sekretarz Walery Krawczyński, zast. sekr. Jan Czadowski, skarbnik Roman Falkowski, zast. sekr. Stanisław Wierzbicki.

38. Koło w Drohobyczu,

założone dnia 1 października 1893 roku.

Przewodniczący Leon Wiśniewski, zast. przew. Zych, sekretarz Ks. J. Szałayko, zast. sekr. Michał Balicki, skarbnik Schanek, zast. skarb. Moskwa.

39. Koło w Radziechowie,

założone dnia 8 października 1893 roku.

Przewodniczący Zdzisław Wieckowski, zast. przew. Jan Oryszkiewicz, sekretarz Władysław Schuster, zast. sekr. Jan Skowroński, skarbnik Robert Kohaer, zast. skarb. Juliusz Brand.

40. Koło w Wieliczce,

założone dnia 19 listopada 1893 roku.

Przewodnicząca Zofia Miszkowa, zast. przew. Sylwester Miszke, sekretarz Henryk Michalski, zast. sekr. Teresa Menszyk, skarbniczka Barbara Steinerowa, zast. skarb. Marya Miczyńska.

41. Koło w Tarnopolu,

założone dnia 12 grudnia 1893 roku.

Przewodniczący Dr. Tadeusz Trzcieniecki, sekretarz Władysław Widajewicz, skarbnik Maciej Czerny.

42. Koło w Oświęcimie,

założone dnia 12 stycznia 1894 roku.

Przewodniczący, zast. przew. Kazimierz Homme, sekretarz Józef Góra, zast. sekr. Julian Bobilewicz, skarbnik Jan Tułcki, zast. skarb. Piotr Galski.

43. Koło w Magierowie,

założone dnia 15 lutego 1894 roku.

Przewodniczący Ks. Szczepan Tarczyński, zast. przew. Lipski, sekretarz Franciszek Bandz, zast. sekr. Józef Błaszczak, skarbnik Karol Błaszczak, zast. skarb. Józef Małężna.

44. Koło w Jaśle,

założone dnia 17 marca 1894 roku.

Przewodniczący Dr. Feliks Gaszyński, zast. przew. Klaudyusz Angermann, sekretarz Antoni Kozłakowski, zast. sekr. Seweryn Kulczycki, skarbnik ks. Leon Sroczyński, zast. skarb. Kazimierz Machowicz.

45. Koło w Karwinie,

założone dnia 6 maja 1894 roku.

Przewodniczący Albin Janicki, zast. przew. Maurycy Janik, sekretarz Ludwik Zapalski, zast. sekr. Franciszek Neuwerth, skarbnik Władysław Broniowski, zast. skarb. Jan Szlachta.

46. Koło Pań w Białej,

założone dnia 25 maja 1894 roku.

Przewodnicząca Aniela Piwocka, zast. przew. Izabella Medwiczowa, sekretarka Marya Liwery, zast. sekr. Kazimiera Juszczykiewiczówna, skarbniczka Zofia Bogdanikowa, zast. skarb. Zofia Krawczykowa.

47. Koło w Dąbrowie,

założone dnia 26 maja 1894 roku.

Przewodniczący Dr. Antoni Zaręba, zast. przew. Włodzimierz Sroczyński, sekretarz Dr. Józef Datka, zast. sekr. Jan Śliwa, skarbnik Walery Heinz, zast. skarb. Antoni Łaskiewicz.

48. Koło w Samborze,

założone dnia 2 czerwca 1894 roku.

Przewodniczący Ks. Aleksy Watulewicz, zast. przew. Dr. Wincenty Szczepański, sekretarz Antoni Sienicki, zast. sekr. Dr. Wincenty Chmielewski, skarbnik Felicyan Kasprzycki, zast. skarb. Władysław Popiel.

49. Koło w Dobromilu,

założone dnia 2 czerwca 1894 roku.

Przewodniczący Dr. Aleksander Bieńczycki, zast. przew. Dr. Ludwik Ćwiklicer, sekretarz Józef Czopanowski, zast. sekr. Karol Wojciechowski, skarbnik Ryszard Hesse, zast. skarb. Franciszek Albiński.

50. Koło w Turce pod Chyrowem,

założone dnia 29 czerwca 1894 roku.

Przewodnicząca Helena Pędracka, zast. przew. Seweryn Brysiewicz, sekretarka Marya Brysiewiczówna, zast. sekr. Karol Mielnik, skarbnik Henryk Arzt, zast. skarb. Henryk Weissmann.

51. Koło w Serecie,

założone dnia 8 lipca 1894 roku.

Przewodniczący Dr. Antoni Zając, zast. przew. Hugo Podhajski, sekretarz Józef Kwiatkowski, zast. sekr. Ks. Karol Bogucki, skarbnik Mojżesz Horowitz, zast. skarb. Wanda Przeździecka.

52. Koło w Zakopanem,

założone dnia 16 sierpnia 1894 roku.

Przewodnicząca Józefa Neużyłowa, zast. przew. Władysław hr. Zamoyski, sekretarz Władysław Grundböck, zast. sekr. Walenty Staszek, skarbnik Dr. Stanisław Eljasz, zast. skarb. Jan Walczak.

53. Koło w Kolbuszowej,

założone dnia 22 września 1894 roku.

Przewodniczący Paweł Niemczynowski, zast. przew. Henryk Welfl, sekretarka Władysława Kramarzyńska, zast. sekr. Dr. Józef Gorączka, skarbniczka Jadwiga Wojnowska, zast. skarb. Stanisław Turski.

Nowe koła od czasu ostatniego sprawozdania powstały: w Dobromilu, Turce pod Chyrowem, Serecie (na Bukowinie), Zakopanem i Kolbuszowej.

Rozwiązało się koło Pań w Cieszynie.

Wszystkich kół liczy Towarzystwo 53.

V.

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA.

Członek honorowy:

1. WP. Jerzmanowski Erazm.

Członkowie założyciele: ¹⁾

1. WP. Dr. Asnyk Adam. 2. „ Beringer Wandalin. 3. „ Brzezowski Franciszek. 4. „ Dolański Ludwik. 5. „ Gross Piotr. 6. „ <i>Dr. Hasewicz.</i> 7. „ Jerzmanowski Erazm. 8. „ Klemensiewicz Edm. 9. „ <i>Kolbe Wacław.</i> 10. „ Dr. Kwaśnicki August. 11. „ Dr. Łazarski Józef. 12. „ Michałowski Ludwik. 13. „ Ks. kan. Midowicz Teof. 14. JWP. <i>Hr. Milewski Korwin Ignacy.</i> 15. WP. <i>Pasierbski Hip.</i> Litwin, emigrant, oficer I. pułku ułanów z r. 1831 ²⁾. 16. WP. Dr. Paszkowski Stan. 17. „ Pawlikowski Miecz.	18. WP. Pawlikowska Helena. 19. „ Pawłowski Ign. z Nowego-Yorku. 20. „ Pieniążek Ignacy. 21. <i>Pierwszy kongres pedagogów we Lwowie.</i> 22. <i>Rada powiatowa w Jasle.</i> 23. WP. Rayski Albin. 24. „ Skirliński Jan. 25. Spółka wygryw. w Krak. 26. WP. Szczepanowski Stanisł. 27. JWP. Hr. Starzeński Edmund. 28. WP. Tarnawska Franciszka. 29. Towarzystwo zalicz. w Gorlicach. 30. Towarzystwo Zjednoczonych Polaków w N.-Yorku. 31. WP. Woyneko - Tomkiewicz Stanisław. 32. „ Dr. Zbyszewski Wiktor.

Członkowie z wkładką jednorazową:

1. WP. Dr. Bandrowski Ernest. 2. „ Bohdanowiczowa Roz. 3. „ Dr. Boroński Lesław.	4. WP. Borońska Aleksandra. 5. JWP. Hr. Branicka. 6. WP. <i>Bulhan Zofia.</i>

¹⁾ Odmiennym drukiem złożono nazwiska tych członków założyciel i z wkładką jednorazową, którzy przystąpili do Towarzystwa w ciągu ubiegłego roku.

²⁾ Zmarł w Krakowie w lutym r. 1895.

7. Gmina miasta Tarnowa.	24. WP. Rey Mieczysław.
8. WP. Gustawski Stanisław.	25. " Sieczka Józef.
9. " Dr. Horowitz Leon.	26. " * * * Henryk.
10. " Jawornicki Józef.	27. " Dr. Sokołowski August.
11. " Jawornicka Anna.	28. " Strusiowa Marya.
12. JWP. Hr. Kalinowski Jabło-
nowski Marcin.	29. Stowarz. pożyczkowe „Pracai
Oszczędność“ w Jordanowie.
13. WP. Dr. Kański Mikołaj.	30. WP. Dr. Sysak Gabryel.
14. " Dr. Koy Michał.	31. " Ks. Feliks Tarczyński.
15. " Ks. Kufel Józef.	32. Towarzystwo Czytelni w Za-
górzu.
16. " Dr. Lisowski Wład.	33. <i>Towarzystwo zalicz.</i> w Dą-
browie.
17. " Łokietek Józef.	34. WP. Wichert Anna.
18. " Łukasiewiczowie Stan.	35. " Wiślocki Józef.
19. " Mareszowa Karolina.	36. JWP. Hr. Wolański Witold.
20. " Dr. Obaliński Alfred.	37. JWP. Hr. Zamoyski Wład.
21. " Passakas Kajetan.	
22. Rada pow. w Nowym Targu.	
23. WP. Rotter Jan.	

Członkowie zwyczajni:

Zarząd Główny wystawił dla zwykłych członków 7458 kart legitymacyjnych, więcej o 606 niż w roku ubiegłym.

BILANS

TOWARZYSTWA „SZKOŁY LUDOWEJ“

zestawiony przez Zarząd główny w Krakowie

za czas od 31 grudnia 1893 do 31 grudnia 1894 roku.

48

48

J. Opieński.

A. Górnisievicz.

A. Górnisievicz.

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW KÓŁ MIEJSCOWYCH

za czas od 31 grudnia 1893 do 31 grudnia 1894 roku.

T y t u ł	Dochód	T y t u ł	Rozchód
Saldo kasy Kół m. z r. 1893	3.971 26	Fundusz bieżący.	
Fundusz bieżący.		Wkładki członków odesłane Zarz. głów. .	3.403 55
Wkładki członków zwycz.	4.393 92	„ „ „ bez spraw. .	172 43
„ Kół bez sprawozdań	172 43	Koło m. we Lwowie Co. Sep ^o . automaty .	50 —
Składki, datki i dary	1.306 36	Przybory szkolne i odzież	655 71
Zabawy towarzyskie	2.350 42	Nagrody, stypendya i zapomogi.	809 38
Puszki centowe	714 88	Czytelnie ludowe	471 34
Subwencye	235 93	Koszta administracyi	1.416 84
Zastrzeżone	2.880 39	Wydatki nadzwyczajne	*) 2.300 05
Pożyczki (automaty)	1.000 —	Wydawnictwa (na broszury etc.)	111 48
Procenta od funduszków	88 01	Saldo kasy Kół miejscowych na r. 1895 . . .	8.137 60
Wydawnictwa (za sprzedane broszury)	414 78		
	17.528 38		17.528 38

*) UWAGA. Wydatki nadzwyczajne w Kółach miejscowych za rok 1894 złożone są przeważnie z kwot udzielanych przez Koła komitetom wysyłki działwy ze szkół ludowych na wystawę krajową do Lwowa; prócz tego z kosztów poniesionych przez Koła na wieczorki, odczyty, nabożeństwa urządzane w celu powiększenia funduszków Towarzystwa.

RADA NADZORCZA:

J. Opieński.

W. Turski.

A. Górniewicz.

Bilans T. S. L. zestawiony przez Zarząd główny w Krakowie za czas od 31 grudnia 1893 aż do 31 grudnia 1894 roku.

T	Y	T	U	Ł	Folio K. g.	Winien	Mia	Winien	Mia
Kasa Zarządu głównego					1	17,258	75	15,258	34
Fundusz zakładowy					4	30	73	—	—
Lokacyja funduszu zakładowego:					7	24,750	—	—	—
a) w papierach państwowych według zestawień kasy					48	1,000	—	24,750	—
b) Koło m. we Lwowie Co. Sep. Automaty							50	950	—
Fundusz bieżący.									
Kola miejscowe					10	3,625	98	11,816	69
Wkładki członków zwyczajnych					13	31	50	14,407	01
Składki, datki i dary					16	453	58	3,068	13
Procenta od funduszy lokowanych					19	113	33	2,016	07
Budowa szkół ludowych.									
Zapomogi udzielone gminom na budowę szkół					22	1,950	—	—	—
Szkola ludowa w Ulicku Sereckiewicz					25	2,260	05	—	05
" " " w Dołhy Wojniowski					28	400	—	—	—
" " " imienia Tadeusza Kościuszki					26	—	677	43	—
" " " E. Jerzmanowskiego					27	—	1,000	—	—
" " " Polska w Białej					30	—	69	57	—
Gimnazjum w Gieszynie					49	—	33	72	—
Potrzeby, przybory, książki szkolne i odzież					35	3,367	03	150	30
Nagrody, zapomogi i stypendya					36	1,453	71	3,216	73
Wydatnictwa pism i broszur					40	2,139	34	1,453	71
Datki na czytelnie i czytelnie ludowe					42	2,158	67	899	75
Koszta administracji					44	5,267	15	2,158	67
Wydatki nadzwyczajne Kół miejscowych					47	3,118	19	5,267	15
Rachunek czyli kasa Kół miejscowych					50	17,528	38	3,118	19
						86,906	39	9,390	78
								56,562	26
									56,562
									26

*) Lokacyja fund. zakładowego. Akcya banku Pozn. nom. wart. 1,000 marek, 4⁰/₀ L. gal. T. kr. ziem. " 10,000 zhr. 4⁰/₀ L. zast. banku krajowego " " " 14,000 kor. 15,000 "

RADA NADZORCZA:

J. Opieński. W. Turski.

A. Górniewicz.

WYCIĄG Z KONTROLI KÓŁ

za czas od 31/12 1893 do 31/12 1894 r.

Folio	Koła miejscowe	Dochód z r. 1894 łącznie ze Saldem z r. 1893	Rozchód	Kasa Zarządu głównego	Saldo
1	Koło męskie w Białym	32 —	4 35	— —	27 65
2	" Pań	156 26	7 44	— —	148 82
4	" " na Bukowinie	34 54	— —	— —	34 54
8	" " w Cieszyńcu	95 89	19 07	72 55	4 27
9	" męskie w Cieszkowicach	14 18	5 35	— —	8 83
12	" " w Dąbrowy	56 —	3 50	— —	52 50
13	" " w Dębicy	49 09	— —	24 55	24 54
14	" " w Dobczycach	54 69	— 35	54 34	— —
15	" " w Dolinie	59 38	— —	— —	59 38
16	" " w Drohobycz	153 20	78 79	25 —	49 41
17	" " w Dobromilu	32 —	4 10	— —	27 90
22	" " w Jasle	116 80	26 20	45 —	45 60
23	" " w Jordanowie	95 56	17 81	35 —	42 75
26	" " w Kałuszu	198 98	6 32	62 23	130 43
27	" " w Karwinie	93 42	54 99	31 20	7 23
28	" " w Kolbuszowie	50 —	3 —	35 —	12 —
29	" " w Kołomyjach	264 99	44 10	166 10	54 79
30	" " w Krakowie	934 26	325 64	415 60	193 02
31	" Pań	3.387 34	1.475 50	— —	1.911 84
32	" męskie w Krzeszowicach	253 04	36 37	79 29	137 38
33	" " we Lwowie	2.672 91	1.676 65	650 —	346 26
34	" Pań	1.725 93	496 38	354 59	874 96
38	" męskie w Łańcucie	52 40	6 95	— —	45 45
42	" " w Mielcu	28 —	— —	28 —	— —
43	" " w Miłowie	41 55	— —	— —	41 55
44	" " w Myszynie	60 —	— —	60 —	— —
47	" " w Nowym Sączu	1.220 67	173 90	— —	1.046 77
48	" " w Nowym Targu	201 96	113 74	19 50	68 72
54	" Pań w Przemyśle	1.071 57	398 63	350 —	322 94
57	" męskie w Radziechowie	387 84	86 47	200 —	101 37
59	" " w Rzeszowie	168 90	9 92	— —	158 98
61	" " w Samborze	129 95	29 10	— —	100 85
62	" Pań w Sanoku	224 13	39 —	82 26	102 87
63	" męskie w Serecie	96 50	38 31	— —	58 19
64	" " w Sieniawie	103 19	17 59	10 —	75 60
65	" Pań w Sniatynie	131 97	45 56	34 40	51 01
67	" " w Stanisławowie	1.563 62	187 88	104 33	1.271 41
68	" " w Stryju	358 —	97 61	85 68	174 71
69	" " w Suchy	218 15	83 11	127 13	7 91
70	" męskie w Suczawie	51 20	— —	— —	51 20
73	" " w Tarnobrzegu	190 32	42 89	76 48	70 95
76	" " w Turce	115 65	46 73	58 82	9 90
89	" " we Wadowicach	124 43	— —	124 43	— —
80	" " we Wieliczce	140 90	58 54	70 —	12 36
83	" " w Zakopanem	20 —	— —	20 —	— —
84	" Pań w Złoczowie	190 03	— —	39 50	150 53
85	" męskie w Żywcu	106 99	1 76	85 —	20 23
	Razem	17.528 38	5.764 80	3.625 98	8.137 60

RADA NADZORCZA:

J. Opieński. Kotarski. W. Turski.

Å. Górnistewicz.

DOCHÓD.**Zestawienie funduszków Towarzystwa „Szkoły Ludowej” za czas od 1/3 1892 do 31/12 1894 r.****ROZCHÓD.**

T y t u ł	Dochód w kasie Zarz. głów.		Dochód w kasie Kół		Razem	Bilans brutto
	w roku 1893	w roku 1894	w roku 1893	w roku 1894		
Fundusz zakładowy.						
Członkowie założyciele i w.	12.200 —	1.285 —	650 —	— —	14.135 —	
Składki, dary i datki . . .	5.526 79	836 28	2.545 92	— —	8.908 99	
Zabawy i gry towarzyskie .	— —	— —	3.772 56	— —	3.772 56	
Puszki centowe	— —	— —	288 16	— —	288 16	
Konwersya list. zast. Tow. kred. ziemskiego	185 —	— —	— —	— —	185 —	
1/4 funduszu bież. od 1/6 1894 r.	— —	408 32	— —	— —	408 32	27.698 03
Fundusz bieżący.						
Wkładki członków	1.225 11	121 83	8.462 22	4.566 35	14.375 51	
„ „ „ przez Koła	8 102 67	3.575 98	— —	— —	11.678 65 *)	
Składki, dary i datki . . .	— —	1.751 51	— —	1.306 36	3.057 87	
Zabawy i gry towarzyskie .	— —	— —	— —	2.350 42	2.350 42	
Puszki centowe 1/2	— —	— —	— —	714 88	714 88	
Procenta od fund. lok. . . .	883 48	1.149 42	42 46	88 01	2.163 37	
Subwencya od instytucji . .	— —	— —	230 —	235 93	465 93	
Zastrzeżone datki	— —	— —	705 09	2.880 39	3.585 48	
Pożyczki	— —	— —	124 —	1.000 —	1.124 —	39.516 11
Budowa szkół ludowych.						
Tadeusza Kościuszki	— —	677 43	— —	— —	— —	
E. Jerzmanowskiego	— —	1.000 —	— —	— —	— —	
Szkoła polska w Białej . . .	— —	69 57	— —	— —	— —	
Gimnazjum w Cieszyńcu . . .	— —	33 72	— —	— —	1.780 72	1.780 72
Wydawnictwa pism etc.						
(Za sprzedane broszury, dar E. Jerzmanowskiego	63 13	516 60	644 76	414 78	1.639 27	1.639 27
Koło m. we Lwowie Co. Sep°.						
Zwrot pożyczki z T. Z. (au- tomaty)	— —	50 —	— —	— —	50 — *)	50 —
Saldo		6.191 41		3.971 26	10.162 67	10.162 67
	28.186 18	17.667 07	17.465 17	17.528 38		80.846 80

RADA NADZORCZA:

J. Opiński. Kotarski. W. Turski.

T y t u ł	Rozchód w kasie Zarz. głów.		Rozchód w kasie Kół		Razem	Bilans brutto
	w roku 1893	w roku 1894	w roku 1893	w roku 1894		
Fundusz zakładowy.						
Lokacya w papier. publ. . .	17.497 50	7.252 50	— —	— —	24.750 —	
Koło m. we Lwowie Co. Sep°.	— —	— —	— —	— —	— —	
Rk. automatów	— —	1.000 —	— —	— —	1.000 —	25.750 —
Fundusz bieżący.						
Kupony ubiegłe przy kup- nie Effektów	147 30	113 33	— —	— —	260 63	
Wysłka działwy na wystawę	— —	35 —	— —	— —	35 —	
1/4 do funduszu zakładow.	— —	408 32	— —	— —	408 32	
Wkładki przesłane p. Koła	— —	— —	8.102 67	3.625 98	11.728 65	12.432 60
Budowa szkół ludowych.						
Zapomogi udzielone gminom	850 —	1.100 —	— —	— —	1.950 —	
Szkoła w Ulicku Sereckie- wicz	1.414 55	845 50	— —	— —	2.260 05	
Szkoła w Dołhy Wojniło- wskiej	— —	400 —	— —	— —	400 —	4.610 05
Przybory i książki szkolne .	622 02	553 48	1.385 52	655 71	3.216 73	3.216 73
Nagrody i zapomogi	80 —	25 —	539 33	809 38	1.453 71	1.453 71
Czytelnie ludowe	144 80	306 47	1.236 06	471 34	2.158 67	2.158 67
Wydawnictwa pism.						
(Na „Polski Lud“ i broszury)	— —	2.027 86	399 68	111 48	2.539 02	2.539 02
Koszta administracji	1.238 60	1.599 20	1.012 51	1.416 84	5.267 15	5.267 15
Wydatki nadzwyczajne . . .	— —	— —	818 14	2.300 05	3.118 19	3.118 19
Saldo	6.191 41	2.000 41	3.971 26	8.137 60	20.300 68	20.300 68
	28.186 18	17.667 07	17.465 17	17.528 38		80.846 80

A. Górnisiewicz.

Zestawienie Kasy Zarządu głównego w 1895 roku.

Saldo z roku 1894	złr. 2.000 ct. 41
Wpływy po 31 lipca 1895 roku	złr. 20.706 ct. 53 $\frac{1}{2}$
Razem	złr. 22.706 ct. 94 $\frac{1}{2}$
Wydatki po 1 lipca 1895 roku	złr. 19.681 ct. 95 $\frac{1}{2}$
Saldo na 1 sierpnia 1895 roku	złr. 3.024 ct. 99
Razem	złr. 22.705 ct. 94 $\frac{1}{2}$

Tabela statystyczna działalności Towarzystwa „Szkoły ludowej“ w Krakowie w ciągu lat 3 od swego założenia.

Rok	TYTUŁ	Ogólny dochód		Fundusz zakładowy				Fundusz bieżący										Ogólny rozchód	Lokacya funduszu zakładowego w papierach publicznych etc.	Fundusz bieżący																									
				Członkowie założyciele i wieczyści	Składki i dary konwersya zab. tow. puszeki etc. 1/4 część F. b. od 31 maja	Koła miejscowe	Wkładki członków rocznych	Składki i dary od 31/5 1894	Procenta i kupony	Budowa szkół	Wydawnictwa pism, broszur	Wkładki członków Kół odesłane Zarz. główn.	Kupony ubiegłe przy kupnie efektów	Budowa szkół		Potrzeby przybory i książki szkolne	Nagrody zapomogi stypendya			Wydawnictwa pism broszur etc.	Czytelnie	Koszta administracyi	Wydatki nadzwyczajne i wysyłka na wystawę																						
														Zapomogi udzielone gminom	Ulicko Ser. i Dołha																														
1892	W Zarządzie głównym	5.610	50	1.540	—	1.228	56	2.418	23	407	70	—	—	16	01	—	—	—	—	1.473	15	600	—	—	—	—	—	200	—	—	—	141	68	—	—	—	—	94	80	436	67	—	—		
1893	W Zarządzie głównym	22.575	68	10.660	—	185	—	4.298	23	5.684	44	817	41	—	—	867	47	—	—	63	13	20.521	62	16.897	50	—	—	147	30	650	—	1.414	55	480	34	80	—	—	—	50	—	801	93	—	—
	W Kołach miejscowych	17.465	17	650	—	6.606	64	1.059	09	8.462	22	—	—	42	46	—	—	644	76	13.493	91	—	—	8.102	67	—	—	—	—	—	—	1.385	52	539	33	399	68	1.236	06	1.012	51	818	14		
1894	W Zarządzie głównym	11.067	34	1.285	—	1.244	60	A. 50	—	3.575	98	121	83	1.343	19	1.149	42	1.780	72	516	60	15.258	34	A. 1.000	—	—	—	113	33	1.100	—	1.245	50	553	48	25	—	2.027	86	306	47	1.599	20 *)	35	—
	W Kołach miejscowych	13.557	12	—	—	—	—	7.181	62	4.566	35	1.306	36	88	01	—	—	414	78	9.390	78	—	—	3.625	98	—	—	—	—	—	—	655	71	809	38	111	48	471	34	1.416	84	2.300	05		
	Ogółem . . .	70.275	81	14.135	—	13.563	03	A. 50	—	14.375	51	2.649	55	2.163	37	1.780	72	1.639	27	60.137	80	25.750	—	11.728	65	260	63	1.950	—	2.660	05	3.216	73	1.453	71	2.539	02	2.158	67	5.267	15	3.118	19		

*) Odnośnie do zestawienia kasy.

RADA NADZORCZA:

J. Opieński.

Kotarski.

W. Turski.

A. Górnisiewicz.

2.247/28.